

SEE-GL
SKILLS AND EMPLOYMENT
ENHANCEMENT IN GREEN LOGISTICS

Co-funded by
the European Union

ESG SPECIJALISTA

u transportnoj logistici

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. OPŠTE INFORMACIJE	5
<u>2.1. Opšte informacije o obrazovnom programu</u>	6
<u>2.2. Kompetencije i preporučene metode</u>	7
3. MODULI I SKUPOVI ISHODA UČENJA	8
<u>3.1. Razvoj modula i skupova ishoda učenja</u>	10
<u>Modul 1. UVOD U ESG I ODRŽIVU LOGISTIKU</u>	10
<u>Modul 2. PRINCIPI ESG POSLOVANJA U TRANSPORTU I LOGISTICI</u>	20
<u>Modul 3. PRIMJENA ESG-A U LOKALNOM KONTEKSTU</u>	37

1. UVOD

SEE-GL

SKILLS AND EMPLOYMENT
ENHANCEMENT IN GREEN LOGISTICS

UVOD

Projekat „Unapređenje vještina i zapošljivosti u zelenoj logistici“ (SEE-GL) predstavlja regionalnu inicijativu koja se provodi u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Kosovu i Crnoj Gori, s ciljem modernizacije stručnog obrazovanja i osposobljavanja (VET) u sektoru transporta i logistike. Integracijom principa okolišnog, društvenog i korporativnog upravljanja (ESG) u nastavne planove i programe VET-a, SEE-GL odgovara na ključne regionalne izazove, uključujući okolišnu održivost, prilagodljivost tržištu rada, socijalnu inkluziju i dobro upravljanje.

Projekat podržava tranziciju ka zelenoj i održivoj logističkoj industriji kroz razvoj kompetencija usmjerenih na budućnost te jačanje saradnje između aktera iz javnog i privatnog sektora. Također promovira primjenu digitalnih obrazovnih alata i usklađivanje sa Evropskim kvalifikacijskim okvirom (EQF) radi unapređenja mobilnosti i zapošljivosti.

Jedan od ključnih ciljeva projekta jeste razvoj novog zanimanja – ESG specijalista u transportnoj logistici, kao i unapređenje kapaciteta institucija za stručno obrazovanje i osposobljavanje kako bi efikasno odgovorile na promjenjive zahtjeve tržišta rada. Kroz ciljane aktivnosti, SEE-GL doprinosi širim ciljevima programa Erasmus+, uključujući zelenu tranziciju, digitalizaciju, socijalnu inkluziju i regionalnu saradnju na Zapadnom Balkanu

2. OPŠTE INFORMACIJE

2. OPŠTE INFORMACIJE

2.1. OPŠTE INFORMACIJE O OBRAZOVNOM PROGRAMU

Sektor primjene programa	Transport i logistika
Naziv programa	ESG specijalista u transportnoj logistici
Uslovi za upis na program	<ul style="list-style-type: none">• Prethodna kvalifikacija na EQF nivou 4.1• Najmanje 18 godina starosti
Uslovi za sticanje programa (završetak programa)	<ul style="list-style-type: none">• Uspješno položen završni usmeni ili pismeni test stečenog znanja• Uspješno provedena provjera stečenih vještina• Završnu provjeru mogu provesti treneri s iskustvom u sektoru logistike i transporta te ESG oblasti
Trajanje i metode izvođenja nastave	<p>Obrazovni program može se realizovati kroz redovnu nastavu u trajanju od 100 sati, uz mogućnost izvođenja teorijskog dijela programa na daljinu u realnom vremenu ili korištenjem odgovarajuće platforme za učenje koja je usklađena s programom.</p> <p>Ishodi učenja ostvaruju se kroz vođeni proces učenja u instituciji u trajanju od 24 sata, učenje zasnovano na radu u trajanju od 42 sata te kroz samostalne aktivnosti učesnika u trajanju od 34 sata. Učenje zasnovano na radu uključuje situaciono učenje i izvršavanje konkretnih radnih zadataka u realnim i/ili simuliranim uslovima. Ovo učenje se odvija u skladištima, logističkim centrima ili preduzećima koja se pretežno bave logistikom.</p> <p>Samostalno učenje obuhvata aktivnosti kao što su istraživanje, izrada projektnih zadataka ili rješavanje studija slučaja, čime se dodatno produbljuje znanje učesnika.</p> <p>Ishodi učenja mogu se ostvarivati kroz formalno, neformalno i informalno učenje. Specifična znanja povezana s skupom ishoda učenja mogu se steći kroz formalno obrazovanje te neformalno i informalno učenje. U slučaju sticanja znanja kroz informalne oblike, program će biti prilagođen učesnicima kako bi se omogućila provjera i priznavanje znanja u skladu s procjenom trenera i pravilima struke.</p>

Materijalni uslovi i okruženje za učenje potrebni za realizaciju programa

U cilju realizacije programa, objekat treba da raspolaže standardnom učionicom odgovarajuće veličine, sa pristupom internetu, projektorom, platnom za projekciju, računarom za trenera sa instaliranim potrebnim softverom, te stolovima i stolicama za učesnike.

2.2. Kompetencije i preporučene metode

Kompetencije stečene kroz program

1. Pozna je propise i pravila okolišnih, društvenih i upravljačkih aspekata poslovanja u logistici i transportu
2. Pozna je principe planiranja poslovnih procesa u skladu s ESG principima
3. Objašnjava uloge menadžera logističkih procesa u implementaciji ESG principa
4. Objašnjava mogućnosti korištenja ICT-a u primjeni ESG principa u transportu i logistici
5. Obavlja poslove u skladu s propisima i ESG principima
6. Razvija sistem unapređenja kvaliteta kao trajnu odrednicu logističkih operacija u skladu s održivim ESG principima

Preporučene metode za praćenje kvaliteta i uspješnosti realizacije programa

U procesu praćenja kvaliteta i uspješnosti realizacije obrazovanja mogu se primjenjivati sljedeće aktivnosti:

- provođenje anonimnih anketa učesnika o realizaciji nastave, literaturi i resursima za učenje, strategijama podrške učesnicima, realizaciji i unapređenju procesa učenja i poučavanja, opterećenju učesnika, provjerama znanja i komunikaciji s trenerima
- provođenje analize uspješnosti, transparentnosti i objektivnosti testova te stepena ostvarivanja ishoda učenja
- provođenje analize materijalnih i kadrovskih uslova potrebnih za realizaciju procesa učenja i poučavanja

Rezultati anketa daju uvid u uspješnost realizacije programa, kao i ocjenu kvaliteta nastavnog rada.

Evaluacijske procedure usmjerene su na praćenje i provjeru postignuća u odnosu na ishode učenja. Mogu se provoditi kroz usmene i pismene provjere znanja te provjere stečenih vještina na osnovu unaprijed definisanih kriterija ocjenjivanja.

3. MODULI I SKUPOVI ISHODA UČENJA

3. MODULI I SKUPOVI ISHODA UČENJA

BR	NAZIV MODULA	SKUP ISHODA UČENJA	Broj sati			
			Vođeno učenje	Učenje zasnovan o na radu	Samostalne aktivnosti	UKUPNO
1.	Uvod u ESG i održivu logistiku	Uvod u ESG u logistici i transportu	4	4	6	14
2.		Međunarodne ESG norme i regulative	2	4	4	10
3.	Principi ESG poslovanja u transportu i logistici	Okolišna dimenzija u sektoru logistike i transporta	4	4	4	12
4.		Društvena odgovornost u sektoru logistike i transporta	4	4	4	12
5.		Korporativno upravljanje u sektoru logistike i transporta	4	4	4	12
6.		ESG izvještavanje i digitalni alati	2	4	4	10
7.	Primjena ESG-a u lokalnom kontekstu	Primjena pravnih normi u nacionalnom kontekstu	2	10	4	16
8.		Primjena principa održivosti u lokalnom kontekstu	2	8	4	14
UKUPNO			24	42	34	100

3.1. RAZVOJ MODULA I SKUPOVA ISHODA UČENJA

Modul 1. UVOD U ESG I ODRŽIVU LOGISTIKU

NAZIV MODULA	UVOD U ESG I ODRŽIVU LOGISTIKU
Obim modula	24 sata
Cilj (opis) modula	<p>Podstaći učesnike da razumiju principe održivog razvoja i koncept ESG-a (okolišno, društveno i upravljačko upravljanje) u kontekstu logistike i transporta. Učesnici će steći osnovna znanja o međunarodnim normama, regulativama i standardima koji uređuju oblast ESG-a te će razumjeti njihovu primjenu u svakodnevnom poslovanju sistema logistike i transporta. Modul omogućava razvoj svijesti o okolišnim aspektima poslovanja, društvenoj odgovornosti prema zaposlenima, zajednici i korisnicima usluga, te značaju dobrog upravljanja, etičkih principa i transparentnosti u sektoru logistike i transporta.</p> <p>Kroz primjere dobre prakse i analizu stvarnih poslovnih situacija, učesnici će naučiti prepoznati i primjenjivati održive procedure koje doprinose smanjenju negativnih uticaja na okoliš, povećanju efikasnosti te stvaranju dugoročne društvene i ekonomske vrijednosti.</p>
Ključni pojmovi	Održiva logistika, kružna ekonomija, efikasno upravljanje resursima, karbonski otisak, zelene lance snabdijevanja, korporativna društvena odgovornost (CSR), međunarodni ESG standardi i regulative (npr. EU taksonomija, CSRD, ISO 14001, ISO 26000), Evropski zeleni dogovor, izvještavanje o održivosti, ESG indikatori.
Oblici učenja zasnovanog na radu	Učenje zasnovano na radu u modulu „Uvod u ESG i održivu logistiku“ može se realizovati kroz posmatranje i analizu stvarnih poslovnih procesa u sistemima logistike i transporta, s naglaskom na primjenu ESG principa u praksi. Učesnici učestvuju u radionicama, studijama slučaja i projektnim zadacima koji razvijaju sposobnost prepoznavanja i primjene održivih rješenja u poslovanju. Kroz terenski rad ili stručne posjete upoznaju se s primjerima dobre prakse i primjenom međunarodnih ESG standarda. Aktivnosti se realizuju uz mentorsku podršku stručnjaka iz prakse. Na ovaj način se omogućava povezivanje teorijskog znanja s realnim radnim situacijama te razvoj odgovornog i održivog pristupa poslovanju u sektoru logistike i transporta.

**Literatura i specifična
nastavna sredstva potrebna
za realizaciju modula**

Direktiva o korporativnom izvještavanju o održivosti (CSRD)

EU taksonomija: zelene investicije i promocija finansiranja održivih projekata

REGULATIVA (EU) 2024/3005 Evropskog parlamenta i Vijeća o transparentnosti i integritetu aktivnosti ESG ocjenjivanja

Regulativa EU o sprečavanju krčenja šuma (EUDR)

Skup ishoda učenja**Uvod u ESG u logistici i transportu****Ishodi učenja**

1. Objasniti koncept i osnovne principe ESG-a te njegov značaj za održivi razvoj u sektoru logistike i transporta.
2. Razlikovati ESG komponente i povezati ih s praktičnim primjerima u logistici i transportu.
3. Opisati vezu između ESG pristupa, poslovne efikasnosti i korporativne društvene odgovornosti.
4. Prepoznati ulogu zaposlenih i menadžmenta u implementaciji ESG principa i razvoju kulture održivosti

Dominantni nastavni sistem i opis metoda ostvarivanja ishoda učenja

Dominantni nastavni sistem u ovom skupu ishoda učenja biće vođeno učenje, uz elemente učenja zasnovanog na radu i samostalnog učenja. Takav pristup omogućava učesnicima aktivno učešće u procesu učenja kroz diskusije, primjere dobre prakse i analizu stvarnih situacija iz logistike i transporta.

Vođeno učenje (4 sata) može se realizovati kroz predavanja i interaktivnu nastavu u učionici ili online okruženju. Trener upoznaje učesnike s osnovnim pojmovima ESG-a, održivog razvoja i odgovornog poslovanja u logistici i transportu te podstiče diskusiju o značaju ESG pristupa za poslovanje. Kroz grupne aktivnosti i analizu primjera, učesnici razvijaju razumijevanje povezanosti između okolišnih, društvenih i upravljačkih faktora te efikasnosti i reputacije preduzeća.

Učenje zasnovano na radu (4 sata) ostvaruje se kroz posmatranje poslovnih procesa u preduzećima iz oblasti logistike i transporta ili simulacije poslovnih situacija koje ilustruju primjenu ESG principa (npr. upravljanje resursima, sigurnost zaposlenih, transparentnost poslovanja). Učesnici prepoznaju konkretne ESG aspekte i načine njihove primjene u praksi.

Samostalno učenje (6 sati) podrazumijeva istraživanje dostupnih izvora, video materijala i članaka o ESG konceptima i održivom poslovanju u sektoru logistike i transporta. Učesnici izrađuju kratke sažetke ili prezentacije o primjerima dobre prakse, čime produbljuju razumijevanje ESG pristupa i razvijaju kritičko mišljenje o njegovom značaju.

Nastavne jedinice/teme	<p>Koncept i značaj ESG-a</p> <p>Osnovne dimenzije ESG-a</p> <p>ESG i održivi razvoj u logistici i transportu</p> <p>Uloga zaposlenih i menadžmenta u implementaciji ESG principa</p>				
Nastavna jedinica	Nastavne teme	Ishodi učenja	Vođeno učenje	Učenje zasnovano na radu	Samostalno učenje
Koncept i značaj ESG-a	Definicija i značaj ESG-a (okolišno, društveno i korporativno upravljanje) Povezanost ESG-a i održivog razvoja ESG u kontekstu logistike i transporta	Objasniti koncept i osnovne principe ESG-a te njegov značaj za održivi razvoj u sektoru logistike i transporta.	Predavanje i diskusija o osnovama ESG-a i njegovoj ulozi u održivom razvoju.	Posmatranje primjene ESG praksi u lokalnim logističkim preduzećima.	Istražiti dostupne online izvore o ESG konceptu i pripremiti kratak sažetak
Osnovne dimenzije ESG-a	Okolišne, društvene i upravljačke dimenzije ESG-a Primjeri njihove međusobne povezanosti i uticaja na poslovanje	Razlikovati ESG komponente i povezati ih s praktičnim primjerima u logistici i transportu.	Analiza studija slučaja i grupna diskusija o ESG dimenzijama.	Analiza stvarnih radnih/ poslovnih situacija (npr. sigurnost, zaštita okoliša).	Pregled i poređenje primjera dobre prakse u sektoru LiT.
ESG i održivi razvoj u logistici i transportu	ESG kao dio strategije održivog poslovanja Uloga ESG-a u stvaranju dodatne vrijednosti Trendovi i izazovi u sektoru LiT	Opisati povezanost između ESG pristupa, poslovne efikasnosti i korporativne društvene odgovornosti.	Predavanje uz prezentaciju i diskusiju o trendovima održive logistike.	Posmatranje primjera zelene logistike (energetska efikasnost, smanjenje emisija).	Samostalno istraživanje aktuelnih ESG trendova i priprema kratke prezentacije.

Uloga zaposlenih i menadžmenta u implementaciji ESG principa	Odgovornost pojedinaca i organizacija u implementaciji ESG-a Etika, transparentnost i saradnja sa zainteresovanim stranama	Prepoznati ulogu zaposlenih i menadžmenta u implementaciji i ESG principa i razvoju kulture održivosti.	Interaktivna radionica i diskusija o ulozi zainteresovanih strana u implementaciji ESG-a.	Posmatranje i opis primjera timskog rada i odgovornog poslovnog ponašanja.	Lična refleksija o vlastitoj ulozi u održivim poslovnim praksama.
---	---	---	---	--	---

Metode i primjeri provjere seta ishoda učenja

Proces vrednovanja/evaluacije

Trener može koristiti kratke testove znanja, diskusije, radne listove, mini-projekte ili prezentacije u kojima učesnici demonstriraju razumijevanje ESG principa i njihove primjene u kontekstu logistike i transporta.

Vrednovanje se zasniva na aktivnom učešću učesnika u nastavnim aktivnostima, sposobnosti prepoznavanja okolišnih, društvenih i upravljačkih aspekata poslovanja te primjeni održivih i etičkih principa u predloženim rješenjima.

Učesnicima su dostupni digitalni i štampani nastavni materijali, a po potrebi mogu zatražiti dodatne konsultacije s trenerom radi pojašnjenja zadataka ili dobijanja povratnih informacija o napretku.

Primjer vrednovanja kroz problemsku situaciju i radni zadatak

Problemska situacija

Logističko preduzeće planira uvesti ESG principe u svoje poslovanje, ali zaposleni nisu sigurni šta ESG podrazumijeva niti kako ga primijeniti u svakodnevним radnim procesima. Menadžment traži prijedloge konkretnih mjera koje bi mogle unaprijediti održivost poslovanja i imidž preduzeća.

Radni zadatak za učesnike

Na osnovu dostupnih informacija objasniti koncept ESG-a i zašto je važan za preduzeće u sektoru logistike i transporta.

Identifikovati i opisati najmanje jedan okolišni, jedan društveni i jedan upravljački aspekt poslovanja koje bi preduzeće moglo unaprijediti.

Predložiti tri konkretne mjere (npr. smanjenje potrošnje goriva, obuka zaposlenih i uvođenje etičkog kodeksa) koje doprinose implementaciji ESG principa.

Pripremiti kratki pisani prikaz ili prezentaciju prijedloga te ga predstaviti grupi ili treneru.

Po potrebi, tokom izrade zadatka, učesnik može konsultovati trenera radi dodatnih pojašnjenja, a procjena se zasniva na jasnoći, relevantnosti i održivosti predloženih rješenja, kao i na sposobnosti argumentovanog obrazlaganja prijedloga.

Prilagođavanje iskustava učenja za učesnike/osobe s invaliditetom

Program omogućava prilagođavanje iskustava učenja učesnicima s različitim vrstama invaliditeta kako bi se osigurao jednak pristup obrazovanju i ostvarivanje ishoda učenja:

1. Prilagođavanje nastavnih sadržaja i materijala

- Korištenje digitalnih materijala u pristupačnim formatima (čitljivi PDF dokumenti, audio ili video sadržaji sa titlovima).
- Omogućavanje pristupa sadržajima putem e-učenja i online materijala kako bi učesnici mogli učiti vlastitim tempom.

2. Prilagođavanje učenja zasnovanog na radu

- Dodjeljivanje zadataka u skladu s funkcionalnim sposobnostima učesnika (npr. rad na računaru, skeniranje i evidentiranje robe, komunikacija putem digitalnih alata umjesto fizičkog rukovanja robom).
- Organizovanje rada u parovima ili manjim timovima ukoliko je potrebna pomoć u fizički zahtjevnijim dijelovima zadataka.

3. Prilagođavanje prostora i opreme

- Osiguravanje pristupačnog radnog prostora kod poslodavca (rampe, stolovi prilagođene visine, slobodan prostor za kretanje).
- Korištenje asistivnih tehnologija (ekrani većeg formata, prilagođene tastature, čitači ekrana).

4. Prilagođavanje metoda vrednovanja

- Mogućnost djelimičnog ili potpunog digitalnog izvršavanja radnih zadataka.
- Produženo vrijeme za rješavanje problemskih situacija i radnih zadataka.
- Individualne konsultacije s trenerom ili mentorom putem e-učenja ili video poziva.

5. Podrška i praćenje napretka

- Mentor ili trener dostupan za dodatna pojašnjenja i pomoć.
- Redovne povratne informacije uz mogućnost prilagođavanja daljih aktivnosti u skladu s potrebama učesnika.

Skup ishoda učenja

Međunarodne ESG norme i regulative

Ishodi učenja

- Identifikovati ključne međunarodne ESG norme, propise i standarde relevantne za sektor logistike i transporta.
- Objasniti svrhu i zahtjeve glavnih ESG regulatornih okvira (npr. EU taksonomija, CSRD, GRI, ISO standardi).
- Prepoznati pravne i usklađene (compliance) obaveze koje proizlaze iz ESG regulativa u operativnom kontekstu.
- Primijeniti razumijevanje međunarodnih ESG normi za ocjenu poslovnih praksi i identifikaciju područja za unapređenje.

Dominantni nastavni sistem i opis metoda ostvarivanja ishoda učenja

Dominantni sistem podučavanja za ovaj set ishoda učenja kombinuje vođeno učenje s elementima učenja zasnovanog na radu i samostalnog učenja, omogućavajući učesnicima da razumiju kompleksne regulatorne okvire i da ih primijene u stvarnim operacijama logistike i transporta.

Vođeno učenje (2 sata) može se realizovati kroz interaktivna predavanja i strukturirane diskusije koje uvode glavne međunarodne ESG norme i regulative. Trener predstavlja ključne okvire kao što su EU taksonomija, Direktiva o korporativnom izvještavanju o održivosti (CSRD), Globalna inicijativa za izvještavanje (GRI), ISO 14001 i ISO 26000, objašnjavajući njihovu svrhu, obuhvat i relevantnost za sektor logistike i transporta. Učesnici učestvuju u analizi regulatornih zahtjeva i diskusiji o njihovim implikacijama na poslovne operacije, usklađenost i izvještavanje o održivosti.

Učenje zasnovano na radu (4 sata) uključuje praktično posmatranje i analizu načina na koji kompanije u sektoru logistike i transporta implementiraju ESG regulative. Učesnici pregledaju stvarne politike kompanija, dokumentaciju o usklađenosti, izvještaje o održivosti ili učestvuju u simulacijama u kojima identifikuju regulatorne zahtjeve primjenjive na specifične operativne scenarije (npr. izvještavanje o emisijama, provjere socijalne usklađenosti). Ovo omogućava polaznicima da povežu teorijsko znanje s praktičnom primjenom u poslovnom okruženju.

Samostalno učenje (4 sata) podrazumijeva istraživanje dostupnih online resursa, zvaničnih regulatornih dokumenata i studija slučaja o međunarodnim ESG standardima. Učesnici pripremaju kratke sažetke ili komparativne analize različitih ESG okvira, s fokusom na njihovu primjenu u logistici i transportu. Ovaj samostalni rad produbljuje razumijevanje regulatornih zahtjeva i razvija kritičko razmišljanje o usklađenosti i usklađivanju sa principima održivosti.

Nastavne jedinice/teme	Uvod u međunarodne ESG norme i regulative EU regulatorni okviri za ESG Globalni ESG standardi Usklađenost i pravne obaveze u sektoru logistike i transporta				
Nastavna jedinica	Nastavne teme	Ishodi učenja	Vođeno učenje	Učenje zasnovano na radu	Samostalno učenje
Uvod u međunarodne ESG norme i regulative	EU taksonomija za održive aktivnosti; CSRD (Direktiva o korporativnom izvještavanju o održivosti); NFRD (Direktiva o nefinansijskom izvještavanju); sektorski specifični zahtjevi.	Identifikovati ključne međunarodne ESG norme, propise i standarde relevantne za sektor logistike i transporta.	Predavanja i diskusija o razvoju i svrsi ESG regulativa.	Posmatranje praksi usklađenosti u kompanijama ili pregled kontrolnih lista regulatorne usklađenosti.	Istraživanje primjera ESG regulativa i njihovog uticaja na poslovne operacije.

EU regulatorni okviri za ESG	EU taksonomija za održive aktivnosti; CSRD (Direktiva o korporativnom izvještavanju o održivosti); NFRD (Direktiva o nefinansijskom izvještavanju); sektorski specifični zahtjevi	Objasniti svrhu i zahtjeve glavnih ESG regulatornih okvira relevantnih za logistiku i transport.	Prezentacija i analiza zahtjeva EU taksonomije i CSRD-a uz primjere iz sektora transporta.	Analiza ESG izvještaja kompanija pripremljenih u skladu s EU regulativama; pregled obaveznih elemenata izvještavanja.	Samostalno proučavanje zvaničnih EU regulatornih dokumenata i sažetaka.
Globalni ESG standardi	GRI (Global Reporting Initiative) standardi; ISO 14001 (Sistem upravljanja okolišem); ISO 26000 (društvena odgovornost); UN Global Compact principi	Prepoznati pravne i usklađene (compliance) obaveze koje proizlaze iz ESG regulativa u operativnom kontekstu.	Interaktivna sesija analize GRI indikatora i ISO standarda primjenjivih na logističke operacije.	Posmatranje procesa certifikacije (npr. ISO 14001 audit procedura)	Poređenje GRI i ISO standarda; izrada kratkog sažetka ključnih zahtjeva
Usklađenost i pravne obaveze u sektoru logistike i transporta	Pravne posljedice neusklađenosti; dužna pažnja (due diligence) i procjena rizika; integracija ESG normi u poslovne procese	Primjena razumijevanja međunarodnih ESG normi za ocjenu poslovnih praksi i identifikaciju područja za unapređenje.	Studija slučaja analize neuspjeha u usklađenosti i najboljih praksi u implementaciji ESG-a.	Pregled dokumentacije o usklađenosti kompanija; učešće u sastancima ili simulacijama usklađenosti.	Refleksija o tome kako ESG norme utiču na donošenje odluka i predlaganje poboljšanja za dati scenario.

Metodologija i primjeri validacije seta ishoda učenja

Proces vrednovanja

Trener može vrednovati postizanje ishoda učenja kroz:

- Kratke testove znanja ili kvizove o ključnim ESG regulativama, okvirima i zahtjevima usklađenosti.
- Grupne diskusije i analizu studija slučaja u kojima učesnici identifikuju i objašnjavaju relevantne ESG norme u datim poslovnim scenarijima.

- Pregled radnih listova ili sažetaka u kojima učesnici upoređuju različite regulatorne okvire (npr. EU naspram globalnih standarda).
- Praktični zadaci, kao što su identifikacija obaveza usklađenosti za logističku kompaniju na osnovu regulatornih dokumenata.

Kriteriji ocjenjivanja uključuju:

- Jasnoću i tačnost u identifikaciji i objašnjavanju ESG normi i propisa.
- Sposobnost povezivanja regulatornih zahtjeva s praktičnim poslovnim operacijama u logistici i transportu.
- Kritičko razmišljanje u procjeni praksi usklađenosti i održivosti.
- Kvalitet samostalnog istraživanja i prezentacije nalaza.
- Dostupni su digitalni i štampani nastavni materijali (sažeci propisa, primjeri izvještaja, kontrolne liste usklađenosti). Po potrebi, polaznici mogu zatražiti dodatne konsultacije sa trenerom radi pojašnjenja složenih regulatornih sadržaja ili povratne informacije o zadacima

Primjer vrednovanja kroz problemsku situaciju i radni zadatak

Problemska situacija:

Srednje velika logistička kompanija koja posluje u EU priprema se za proširenje svojih aktivnosti i mora osigurati usklađenost s novim ESG izvještajnim zahtjevima prema Direktivi o korporativnom izvještavanju o održivosti (CSRD). Menadžment tim nije siguran koje propise treba primijeniti, koje podatke treba prikupljati i kako uskladiti svoje poslovanje s međunarodnim ESG standardima. Potrebno im je usmjerenje u razumijevanju regulatornog okvira i identifikaciji prvih koraka ka usklađenosti.

Zadatak za učesnike:

- Identifikovati i navesti najmanje tri međunarodne ESG norme ili propisa relevantna za logističku kompaniju koja posluje u EU (npr. CSRD, EU Taksonomija, ISO 14001).
- Objasniti svrhu i ključne zahtjeve jednog odabranog propisa i opisati kako se primjenjuje u logističkim i transportnim operacijama.
- Na osnovu datog scenarija, identifikovati dvije obaveze usklađenosti koje kompanija mora ispuniti (npr. izvještavanje o emisijama, društvena due diligence) i predložiti praktične korake za njihovo ispunjavanje.
- Pripremiti kratki pisani sažetak ili prezentaciju (5–7 rečenica ili jednostavnu tabelu) koja prikazuje regulatorne zahtjeve i preporuke.
-

Po potrebi, učesnici mogu konsultovati trenera tokom zadatka radi pojašnjenja regulatornih pojmova ili smjernica za strukturiranje odgovora. Ocjenjivanje se zasniva na tačnosti identifikacije propisa, jasnoći objašnjenja, relevantnosti predloženih koraka usklađenosti i ukupnom razumijevanju međunarodnih ESG normi.

Prilagodavanje iskustava učenja za učesnike/osobe s invaliditetom

Program osigurava jednak pristup učenju za sve učesnike kroz sljedeća prilagodavanja:

1. Prilagodavanje nastavnih sadržaja i materijala

- Pružanje digitalnih materijala u pristupačnim formatima (čitljivi PDF dokumenti, audio sažeci, video sadržaji sa titlovima).
- Korištenje jasnih, strukturiranih dokumenata s vizualnim pomagalicama (dijagrami, tabele) radi pojašnjenja složenih regulatornih okvira.
- Omogućavanje pristupa sadržajima putem e-learning platformi kako bi učesnici mogli učiti vlastitim tempom.

2. Prilagođavanje učenja kroz rad (WBL)

- Dodjeljivanje zadataka u skladu s funkcionalnim sposobnostima (npr. pregled digitalnih dokumenata usklađenosti, analiza izvještaja na računarima umjesto fizičkih terenskih posjeta).
- Organizovanje timskog rada u parovima ili manjim grupama kada je potrebna dodatna podrška pri realizaciji zadataka.

3. Prilagođavanje prostora i opreme

- Osiguravanje pristupačnog radnog prostora (rampe, radni stolovi podesive visine, adekvatno osvjetljenje).
- Korištenje asistivne tehnologije (čitači ekrana, ekrani većeg formata, prilagođene tastature, alati za glasovni unos).

4. Prilagođavanje metoda ocjenjivanja

- Omogućavanje učesnicima da zadatke realizuju digitalno ili usmeno, u zavisnosti od individualnih potreba.
- Produženo vrijeme za izradu zadataka i rješavanje problemskih situacija.
- Pružanje individualnih konsultacija sa trenerom putem e-learning platformi, video poziva ili uživo.

5. Podrška i praćenje napretka

- Osiguravanje kontinuirane dostupnosti mentora ili trenera za dodatna pojašnjenja i podršku.
- Redovno davanje povratnih informacija uz mogućnost prilagođavanja aktivnosti i oblika ocjenjivanja prema potrebama učesnika.
- Omogućavanje fleksibilnih formata učešća (uživo, online, hibridno) kako bi se zadovoljili različiti zahtjevi pristupačnosti.

Modul 2. PRINCIPI ESG POSLOVANJA U TRANSPORTU I LOGISTICI

Modul 2. PRINCIPI ESG POSLOVANJA U TRANSPORTU I LOGISTICI

NAZIV MODULA	PRINCIPI ESG POSLOVANJA U TRANSPORTU I LOGISTICI
Obim modula	46 sati
Cilj (opis) modula	Cilj ovog modula je upoznati učesnike s praktičnom primjenom ESG principa u operacijama transporta i logistike, s fokusom na integraciju okolišnih, društvenih i upravljačkih zahtjeva u svakodnevne poslovne procese. Modul omogućava učesnicima da razumiju kako ESG principi utiču na planiranje, upravljanje resursima, sigurnost, odnose sa zaposlenima i operativnu transparentnost u sektoru transporta i logistike. Kroz praktične primjere, učesnici uče kako identificirati ESG rizike i prilike, implementirati održive prakse te doprinijeti dugoročnoj efikasnosti i odgovornom funkcionisanju logističkih sistema. Modul također razvija sposobnost donošenja odluka usklađenih s ESG ciljevima, regulatornim zahtjevima i očekivanjima zainteresovanih strana.
Ključni pojmovi	Okolišni otisak, efikasnost potrošnje goriva, smanjenje emisija, optimizacija resursa, sigurnost i zdravlje na radu (SZR), društveni uticaj, etičke poslovne prakse, usklađenost s propisima, odgovorna nabavka, održive logističke operacije, procjena ESG rizika, zeleno operativno planiranje.
Oblici učenja zasnovanog na radu	Učenje zasnovano na radu u okviru ovog modula uključuje posmatranje operativnih procesa u skladištima, transportnim operacijama i distributivnim centrima, s fokusom na okolišne i društvene uticaje svakodnevnih aktivnosti. Učesnici analiziraju stvarne operativne izazove kao što su emisije, potrošnja goriva, sigurnosne prakse, upravljanje otpadom i komunikacijske procedure. Kroz praktične zadatke i simulacije primjenjuju ESG principe na tipične logističke scenarije (npr. planiranje ruta, procedure utovara i istovara, sigurnosni briefing zaposlenika). Mentorstvo stručnjaka iz prakse osigurava povezivanje teorijskih koncepata sa stvarnim operativnim procesima, podržavajući razvoj odgovornih, sigurnih i efikasnih praksi usklađenih s ESG očekivanjima.
Literatura i specifična nastavna sredstva potrebna za realizaciju modula	European Commission – Smjernice o korporativnoj due diligence (dužnoj pažnji) u oblasti održivosti ISO 14001 Standard sistema upravljanja okolišem Resursi evropskog socijalnog dijaloga za sektor transporta Nacionalni propisi o sigurnosti drumskog transporta i radno-pravni propisi ESG i izvještaji o održivosti kompanija (studije slučaja i primjeri dobre prakse) Digitalni alati: Excel/Google Sheets za osnovne proračune, kalkulatori CO ₂ emisija, kontrolne liste (čeklita) (primjeri: https://www.google.com/url?q=https://co2calculator.procredit-group.com/xk/main/home&sa=D&source=docs&ust=1770017054152357&usg=AOvVaw3gC9pvftWm6ZgAAeeHhVYp)

Skup ishoda učenja	Okolišna dimenzija u sektoru transporta i logistike				
Ishodi učenja					
<p>Nakon završetka ovog modula, učesnici će biti u mogućnosti da:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Objasne ključne okolišne uticaje transporta i logistike te njihovu relevantnost za ESG performanse. 2. Identifikuju niskouglične tehnologije i strategije za unapređenje energetske efikasnosti u logističkim operacijama. 3. Primijene principe održive logistike u cilju smanjenja okolišnog uticaja duž lanca snabdijevanja. 4. Opišu na koji način EMS okviri podržavaju okolišne performanse u logistici i transportu. 5. Preporučite praktične mjere za smanjenje zagađenja i unapređenje efikasnosti korištenja resursa u transportnim operacijama. 6. Identifikuju zahtjeve okolišne usklađenosti i procijene klimatske rizike koji utiču na logističke sisteme. 					
Dominantni nastavni sistem i opis metoda ostvarivanja ishoda učenja					
<p>Dominantni nastavni sistem kombinuje vođeno učenje s elementima učenja kroz rad i samostalnog učenja.</p> <p>Vođeno učenje (4 sata): Predavanja, diskusije i studije slučaja uvode okolišne uticaje transporta i logistike, energetska efikasnost i niskouglične tehnologije, održivu logistiku, principe EMS-a, prevenciju zagađenja i klimatsku usklađenost. Učesnici analiziraju stvarne ili simulirane scenarije, kao što su visokouglični vozni parkovi, neefikasna skladišta, izazovi u upravljanju otpadom ili kršenja regulatornih zahtjeva.</p> <p>Učenje kroz rad (4 sata): Posmatranje ili simulacija okolišnih praksi u preduzeću – npr. praćenje emisija iz voznog parka, pregled mjera energetske efikasnosti goriva, procjena potrošnje energije u skladištima ili sistema upravljanja otpadom, te analiza EMS dokumentacije. Kada terensko posmatranje nije moguće, koriste se digitalne simulacije.</p> <p>Samostalno učenje (4 sata): Pregled EU i nacionalnih izvještaja o okolišu, primjera dobre prakse ili kratkih video materijala, te priprema kratkog refleksivnog osvrtu ili prijedloga kako se okolišna poboljšanja poput eco-drivinga, zelenih javnih nabavki ili mjera smanjenja zagađenja mogu primijeniti u radnom okruženju polaznika ili sektoru. Ovaj kombinovani pristup omogućava učesnicima da povežu okolišne principe s praktičnim operacijama u transportu i logistici.</p>					
Nastavne jedinice/teme	<p>Okolišni uticaji transporta i logistike</p> <p>Energetska efikasnost i niskouglični transport</p> <p>Održiva logistika i zeleni lanci snabdijevanja</p> <p>Sistemi upravljanja okolišem (EMS)</p> <p>Prevencija zagađenja i efikasno korištenje resursa</p> <p>Klimatski rizik i okolišna usklađenost</p>				
Nastavna jedinica	Nastavne teme	Ishodi učenja	Vođeno učenje	Učenje zasnovano na radu	Samostalno učenje

Okolišni uticaji transporta i logistike	Okolišni otisak transporta; emisije (CO ₂ , NO _x , PM čestice); buka; zagušenje saobraćaja; korištenje zemljišta; povezanost sa ESG i održivom mobilnošću	Objasniti ključne okolišne uticaje transporta i logistike i njihovu relevantnost za ESG performanse	Predavanja s primjerima realnih podataka o emisijama; Diskusija o transportnim modovima s visokim uticajem	Posmatranje okolišnih indikatora u logističkoj ili transportnoj operaciji	Pregled EU i nacionalnih izvještaja o emisijama u transportu i izrada kratkog sažetka
Energetska efikasnost i niskougljični transport	Efikasnost potrošnje goriva; modalni prebačaj; elektrifikacija; alternativna goriva (LNG, biogoriva, vodik); klimatski ciljevi EU	Identifikovati niskougljične tehnologije i strategije za unapređenje energetske efikasnosti u logističkim operacijama	Prezentacija o niskougljičnim tehnologijama; Studija slučaja poređenja konvencionalnog i energetski efikasnog voznog parka	Posmatranje mjera energetske efikasnosti goriva ili prakse energetskog monitoringa u preduzeću	Istraživanje najboljih primjera niskougljičnog teretnog ili javnog transporta u regiji
Održiva logistika i zeleni lanci snabdijevanja	Zelena javno nabavljanje, povratna logistika, ekodizajn, konsolidacioni centri, zelena skladišta, održivo pakovanje.	Primijeniti principe održive logistike radi smanjenja okolišnog uticaja duž lanca snabdijevanja.	Radionica dizajniranja zelenog lanca snabdijevanja; analiza praksi održive logistike u EU kompanijama	Posmatranje potrošnje energije u skladištu, praksi upravljanja otpadom i procesa pakovanja	Izrada mini-prijedloga za unapređenje okolišnih praksi u lokalnoj logistici/transportnoj kompaniji ili luci
Sistemi upravljanja okolišem (EMS)	ISO 14001, ISO 50001, indikatori okolišnih performansi, revizije (auditi).	Opisati kako EMS okviri podržavaju okolišne performanse u logistici i transportu.	Predavanje o principima EMS-a; Grupna vježba mapiranja zahtjeva EMS-a u logističkim aktivnostima	Posmatranje okolišnih procedura ili audita u preduzeću	Čitanje studije slučaja o EMS-u i sažimanje ključnih lekcija

Prevenција zagađenja i efikasno korištenje resursa	Kvalitet zraka i vode, ublažavanje buke, minimizacija otpada, reciklaža, efikasno korištenje resursa u skladištima i voznom parku.	Preporučene praktične mjere za smanjenje zagađenja i unapređenje efikasnosti korištenja resursa u transportnim operacijama.	Demonstracija tehnologija kontrole zagađenja (npr. filteri, barijere za buku); interaktivna diskusija o tokovima otpada u operacijama	Posmatranje procesa sortiranja otpada, potrošnje vode i reciklaže u kompaniji	Izrada kratkog reflektivnog rada o tome kako efikasno korištenje resursa doprinosi ciljevima održivosti
Klimatski rizik i okolišna usklađenost	Okolišni propisi (EU Fit for 55, standardi kvaliteta zraka i vode), klimatski rizici (toplotni valovi, poplave), obaveze usklađenosti za operatore.	Identifikovati zahtjeve okolišne usklađenosti i procijeniti klimatske rizike koji utiču na logističke sisteme.	Analiza slučaja: kršenje usklađenosti i njegove posljedice; predavanje o klimatskim rizicima u transportu	Posmatranje mjera usklađenosti i upravljanja klimatskim rizicima u kompaniji	Pregled nacionalnih/EU okolišnih propisa i izrada kratke analize

Metodologija i primjeri validacije seta ishoda učenja

Proces ocjenjivanja (evaluacije/vrednovanja):

Trener može procijeniti ostvarenje ishoda učenja iz oblasti okoliša kroz kombinaciju teorijskih, praktičnih i reflektivnih metoda ocjenjivanja:

- Kratki testovi znanja ili provjere o okolišnim uticajima
- Analiza studija slučaja s fokusom na izazove održivosti
- Grupne diskusije i radni listovi koji procjenjuju okolišne rizike, mogućnosti energetske efikasnosti ili ESG odluke u logistici
- Procjena učešća u posmatračkim i praktičnim zadacima
- Kratki reflektivni radovi ili prezentacije
- Pregled stvarnih okolišnih izvještaja ili EMS dokumentacije.

Kriteriji ocjenjivanja uključuju razumijevanje ključnih okolišnih koncepata i njihove povezanosti sa ESG performansama, sposobnost analize okolišnih rizika i prijedloga praktičnih mjera ublažavanja, kao i primjenu principa održive logistike u realnim ili simuliranim kontekstima. Dodatno se ocjenjuje jasnoća, koherentnost i izvodljivost predloženih mjera, nivo učešća, kvalitet rezonovanja i efikasnost komunikacije tokom diskusija, zadataka ili prezentacija.

Problemska situacija:

Srednje veliko preduzeće u sektoru transporta i logistike u regionu suočava se s rastućim okolišnim pritiscima od strane kupaca, regulatora i lokalnih zajednica, a nedavna interna procjena je pokazala značajne slabosti. Vozni park se u velikoj mjeri sastoji od starijih Euro 3–4 dizel vozila sa visokim emisijama CO₂, NOx i

čestičnih emisija, a ne postoji strukturiran sistem za praćenje efikasnosti potrošnje goriva niti obuka vozača u pogledu prakse ekološke vožnje. Skladište se oslanja na zastarjele sisteme rasvjete i grijanja, što dovodi do prekomjerne potrošnje energije, dok je upravljanje otpadom slabo organizovano, pri čemu se karton, plastika i drvene palete odlažu zajedno u nesortirane kontejnere. Preduzeće ne prati okolišne indikatore i nema uspostavljen sistem upravljanja okolišem poput ISO 14001, a lokalni stanovnici su izrazili zabrinutost zbog buke, prašine i intenzivnog saobraćaja oko terminala kompanije. Pored toga, menadžeri nisu upoznati s ključnim regulatornim zahtjevima, uključujući paket EU Fit for 55, nacionalne standarde kvaliteta zraka i obaveze vezane za klimatske rizike. Iako je preduzeće motivisano da poboljša svoje okolišne performanse, trenutno nema jasne smjernice ni praktične strategije za provođenje efektivnih promjena.

Zadatak za učesnike:

1. Identificirajte ključne okolišne probleme koji utiču na preduzeće (npr. emisije, energetska neefikasnost, loše upravljanje otpadom, nedostatak EMS sistema, neadekvatna komunikacija u vezi s okolišem).
2. Objasnite zašto je okolišna performansa važna za ESG ciljeve u sektoru transporta i logistike i kako utiče na konkurentnost, odnose sa zajednicom, usklađenost s propisima i održivost.
3. Predložite tri do pet konkretnih mjera za poboljšanje.
4. Pripremite kratku pisanu ili usmenu prezentaciju koja sažima predložene aktivnosti, očekivane koristi i način na koji ove mjere smanjuju okolišne rizike i podržavaju ESG performanse.

Kriteriji evaluacije:

- Razumijevanje okolišnih uticaja transporta i logistike.
- Sposobnost identifikacije ključnih okolišnih rizika, neefikasnosti i nedostataka u usklađenosti s propisima.
- Kvalitet i izvodljivost predloženih okolišnih rješenja, uključujući tehnička, operativna ili politička poboljšanja.
- Usklađenost s ESG principima, održivom mobilnošću i dobrim okolišnim praksama.
- Jasnoća i efikasnost prezentacije, uključujući logičko obrazlaganje i korištenje primjera.
- Sposobnost povezivanja okolišne performanse s realnim operacijama u transportu i logistici

Prilagodavanje iskustava učenja za učesnike/osobe s invaliditetom

Program osigurava inkluzivno učešće prilagodavanjem aktivnosti učenja iz oblasti okoliša, nastavnih materijala i metoda procjene individualnim potrebama, uz očuvanje mogućnosti postizanja svih ishoda učenja.

1. Prilagodavanje nastavnih sadržaja i materijala
 - Obezbeđivanje pristupačnih digitalnih materijala (PDF formati prilagođeni čitanju, audio zapisi, titlovi, pojednostavljeni grafikoni).
 - Omogućavanje učenja vlastitim tempom putem e-learning platforme.
2. Prilagodavanje učenja zasnovanog na radu (WBL)
 - Dodjeljivanje odgovarajućih zadataka iz oblasti okoliša (npr. analiza podataka o emisijama, pregled dokumentacije o otpadu).
 - Korištenje digitalnih simulacija za učenike koji nisu u mogućnosti obavljati terenske fizičke zadatke.
 - Podsticanje timskog rada radi podrške učešću u aktivnostima praćenja okoliša.
3. Prilagodavanje prostora i opreme
 - Osiguravanje pristupačnih učionica i radnih prostora te pružanje asistivne tehnologije gdje je to potrebno.
 - Omogućavanje sigurnog ili alternativnog (digitalnog) pristupa alatima i opremi za rad u oblasti okoliša.
4. Prilagodavanje metoda procjene
 - Omogućavanje alternativnih formata procjene (digitalni izvještaji, snimljene prezentacije).
 - Pružanje produženog vremena i individualnih konsultacija.
5. Podrška i praćenje napretka
 - Kontinuirano mentorstvo i povratne informacije.
 - Prilagodavanje zadataka ili opterećenja kako bi svi učenici mogli ostvariti ishode učenja iz oblasti okoliša.

Skup ishoda učenja

Društvena odgovornost u sektoru logistike i transporta

Ishodi učenja

Polaznici će steći znanja i vještine za razumijevanje i primjenu principa društvene odgovornosti u sektoru logistike i transporta (L&T), promovirajući etičko ponašanje, poštivanje radnih prava i angažman u lokalnoj zajednici.

Specifični ishodi učenja:

- Objasniti koncept i značaj društvene odgovornosti i održivosti u sektoru logistike i transporta.
- Identificirati osnovna radna prava i predložiti mjere za unapređenje uslova rada u operacijama transporta i logistike.
- Prepoznati značaj jednakosti, različitosti i nediskriminacije na radnom mjestu u sektoru transporta i logistike.
- Procijeniti doprinos kompanija iz sektora transporta i logistike lokalnim zajednicama u kontekstu ESG principa.

Dominantni nastavni sistem i opis metoda ostvarivanja ishoda učenja

Ova cjelina se realizuje kroz kombinaciju vođenog učenja, učenja zasnovanog na radu i samostalnih aktivnosti učesnika, u ukupnom trajanju od 12 sati. Cilj je pružiti teorijsko razumijevanje društvene odgovornosti u sektoru transporta i logistike, uz aktivnu primjenu stečenih znanja u stvarnim ili simuliranim radnim zadacima.

Vođeno učenje (4 sata) uključuje interaktivna predavanja i strukturirane diskusije, s naglaskom na osnovne koncepte društvene odgovornosti, ESG standarde i relevantne propise (npr. ISO 26000, direktive Evropske unije). Učesnici se upoznaju s ulogom društvene komponente ESG-a u sektoru transporta i logistike te analiziraju specifične izazove u kontekstu radnog okruženja.

Učenje zasnovano na radu (4 sata) uključuje praktične aktivnosti povezane sa stvarnim radnim okruženjem, kao što su identifikacija rizika za sigurnost i zdravlje radnika, analiza uticaja logističkih procesa na lokalnu zajednicu te procjena društvenih kriterija u lancu snabdijevanja. Aktivnosti se realizuju uz podršku mentora ili u stvarnom odnosno simuliranom radnom okruženju.

Samostalne aktivnosti učesnika (4 sata) podstiču učesnike na samostalno proučavanje primjera dobre prakse (studija slučaja) iz oblasti društvene odgovornosti iz evropskog i lokalnog konteksta, uz analizu mogućnosti njihove primjene u vlastitom profesionalnom okruženju. Kao završni zadatak, učesnici izrađuju kratki individualni ili timski akcioni plan za unapređenje društvene odgovornosti u konkretnoj radnoj situaciji, uz osvrt na ulogu pojedinca i organizacije u održivom poslovanju.

Nastavne
jedinice/teme

Uvod u društvenu odgovornost u transportu i logistici
Uslovi rada i radna prava
Različitost, inkluzija i rodna ravnopravnost
Odnosi sa zajednicom i društveni uticaj
Studije slučaja i praktični primjeri

Nastavna
jedinicaNastavne
teme

Ishodi učenja

Vođeno učenje

Učenje
zasnovano na
raduSamostalno
učenje

Nastavna jedinica	Nastavne teme	Ishodi učenja	Vođeno učenje	Učenje zasnovano na radu	Samostalno učenje
Uvod u društvenu odgovornost u transportu i logistici	Koncept i principi društvene odgovornosti; Ciljevi održivog razvoja (SDGs) i njihov odnos prema transportu i logistici; Međunarodni standardi: ISO 26000, Globalni sporazum Ujedinjenih nacija (UN Global Compact)	Objasniti koncept i značaj društvene odgovornosti i održivosti u sektoru logistike i transporta.	Predavanje i diskusija o osnovama ESG-a i njegovoj ulozi u održivosti.	Posmatranje ESG praksi u lokalnim logističkim kompanijama.	Istražiti online izvore o ESG konceptu i pripremiti kratak sažetak.
Uslovi rada i radna prava	Pravedno zapošljavanje i politike jednakih mogućnosti; Sigurnost i zdravlje na radu (SZR) i sigurnosni standardi; Pravni okviri i prava radnika	Identificirati osnovna radna prava i predložiti mjere za unapređenje uslova rada u operacijama transporta i logistike.	Vođeno predavanje o radnom zakonodavstvu i principima sigurnosti i zdravlja na radu.	Posmatrati sigurnosne procedure i politike ljudskih resursa unutar kompanija.	Pregledati konvencije Međunarodne organizacije rada (ILO) i sažeti ključne odredbe.
Različitost, inkluzija i rodna ravnopravnost	Razumijevanje različitosti i jednakih mogućnosti; Rodna ravnoteža u sektoru transporta; Strategije inkluzivnog radnog mjesta	Prepoznati značaj jednakosti, različitosti i nediskriminacije na radnom mjestu u sektoru transporta i logistike.	Interaktivno predavanje i diskusija o primjerima inkluzije.	Analizirati politike kompanija koje podržavaju različitost i rodnu ravnopravnost.	Pripremiti kratki osvrt o inkluzivnom liderstvu.

Odnosi sa zajednicom i društveni uticaj	Izgradnja partnerstava s lokalnim zajednicama Korporativno volontiranje i filantropija Mjerenje društvenog uticaja	Procijeniti doprinos kompanija iz sektora logistike i transporta (L&T) lokalnim zajednicama u okviru ESG pristupa	Vođena diskusija o strategijama uticaja na zajednicu	Identificirati mogućnosti učešća kompanije iz sektora logistike i transporta u lokalnim CSR ili volonterskim projektima.	Izraditi prijedlog za angažman u zajednici.
--	--	---	--	--	---

Metodologija i primjeri validacije seta ishoda učenja

Trener može procijeniti ostvarenje ishoda učenja iz oblasti društvene odgovornosti koristeći kombinaciju **teorijskih, praktičnih i refleksivnih metoda ocjenjivanja**, uključujući:

- SKratke kvizove ili testove znanja o principima i okvirima društvene odgovornosti (npr. ISO 26000, ILO konvencije)
- Analizu studije slučaja vezane za radnička prava, inkluziju i angažman zajednice
- Grupne diskusije i radne listove fokusirane na identifikaciju nejednakosti na radnom mjestu ili planiranje CSR aktivnosti
- Posmatranje i učešće u igranju uloga ili terenskim zadacima (npr. evaluacija politika na radnom mjestu ili strategija angažmana zainteresovanih strana)
- Kratke pisane refleksije o inkluziji, jednakosti ili društvenom uticaju
- Izradu i prezentaciju **mini CSR akcionog plana** zasnovanog na realnoj situaciji

Kriteriji ocjenjivanja uključuju:

- Razumijevanje ključnih koncepata društvene odgovornosti i njihove relevantnosti za ESG u logistici i transportu
- Sposobnost identifikacije društvenih rizika (npr. nesigurni uslovi rada, nedostatak raznolikosti) i procjene praksi kompanije
- Kvalitet i izvodljivost predloženih mjera društvene odgovornosti
- Kritičko razmišljanje i etičko prosuđivanje pri identifikaciji pravednih radnih i inkluzivnih strategija
- Komunikacija i saradnja tokom grupnih zadataka i prezentacija
- Sposobnost povezivanja društvene odgovornosti s poboljšanjem reputacije kompanije, usklađenošću sa zakonskim propisima i angažmanom zajednice.

Problemska situacija:

Kompanija iz sektora logistike koja se bavi drumskim transportom robe i skladištenjem zapošljava više od 150 radnika, ali su nedavne interne povratne informacije ukazale na zabrinutosti zaposlenika i predstavnika zajednice. Radnici su prijavili neujednačenu primjenu procedura zaštite i sigurnosti na radu, nedostatak zaštitne opreme, duge smjene bez adekvatnih pauza i nejasne komunikacijske kanale s menadžmentom. Dodatno, ne postoji formalna politika rodne ravnopravnosti ili raznolikosti, a neformalno su prijavljeni slučajevi diskriminatorskih komentara među zaposlenima.

Uprkos rastućoj ulozi kompanije u lokalnoj ekonomiji, ona **nema strukturiranu CSR politiku**, rijetko učestvuje u projektima zajednice i ne izvještava o društvenim uticajima ili standardima rada. Novi tenderi većih klijenata sada zahtijevaju ESG dokumentaciju, koju kompanija teško može obezbijediti. Viši menadžment je otvoren za promjene, ali nema dovoljno stručnosti za dizajniranje i implementaciju društveno odgovornih praksi.

Zadatak za učesnike:

1. **Identificirati i navesti** glavne probleme društvene odgovornosti u kompaniji (npr. loši standardi zaštite i sigurnosti na radu, nepostojanje politika raznolikosti, slabo učešće u zajednici, nedostatak transparentnosti).

3. **Predložiti** tri do pet konkretnih i izvodljivih mjera koje kompanija može implementirati radi unapređenja praksi društvene odgovornosti (npr. nove politike, obuke, inicijative u zajednici).
4. **Pripremiti** kratku pisanu ili usmenu prezentaciju koja prikazuje predloženi CSR akcioni plan, očekivane koristi i način na koji on rješava identifikovane probleme, uz doprinos ukupnim ESG ciljevima.

Prilagođavanje iskustava učenja za učesnike/osobe s invaliditetom

Program osigurava inkluzivan pristup i jednako učešće prilagođavanjem nastavnih sadržaja, učenja zasnovanog na radu, metoda ocjenjivanja i mehanizama podrške na način koji uvažava individualne potrebe, uz istovremeno očuvanje integriteta svih ishoda učenja.

1. Prilagođavanje nastavnih sadržaja i materijala

- Osiguravanje nastavnih materijala u pristupačnim formatima (npr. PDF dokumenti prilagođeni čitačima ekrana, pojednostavljeni tekstovi, audio verzije i video sadržaji sa titlovima).
- Korištenje vizuelnih pomagala i inkluzivnih primjera koji odražavaju različite društvene kontekste.
- Omogućavanje učenja vlastitim tempom kroz pristupačne e-learning module i interaktivne digitalne sadržaje.

2. Prilagođavanje učenja zasnovanog na radu (WBL)

- Dodjeljivanje zadataka iz oblasti društvene odgovornosti koji odgovaraju individualnim sposobnostima učesnika (npr. izrada politika jednakosti, analiza internih HR praksi ili studija slučaja).
- Omogućavanje učešća putem digitalnih alata (npr. online intervju sa osobljem zaduženim za CSR umjesto terenskih posjeta).
- Podsticanje saradničkog rada u kojem članovi tima mogu dijeliti zadatke i međusobno se podržavati u skladu sa svojim snagama.

3. Prilagođavanje prostora i opreme

- Osiguravanje pristupačnosti učionica, prostora za sastanke i radnih okruženja (rampe, liftovi, odgovarajuća signalizacija i pristupačni sanitarni čvorovi).
- Obezbeđivanje asistivnih tehnologija kao što su alati za pretvaranje govora u tekst, uvećivači ekrana ili komunikacijska pomagala.
- Omogućavanje učešća u terenskim aktivnostima putem virtuelnih obilazaka ili hibridnih modela rada kada je to potrebno.

4. Prilagođavanje metoda ocjenjivanja

- Pružanje alternativnih oblika provjere znanja (npr. snimljene usmene refleksije umjesto pisanih eseja; vizuelne prezentacije ili mape uma umjesto tradicionalnih izvještaja).
- Omogućavanje produženog vremena za izvršavanje zadataka i individualnih sesija ocjenjivanja kada je potrebno.
- Korištenje prilagodljivih kriterija ocjenjivanja koji uzimaju u obzir način izvođenja zadatka, uz zadržavanje istog nivoa kvaliteta ishoda učenja.

5. Podrška i praćenje napretka

- Pružanje kontinuiranog mentorstva, podrške u učenju i strukturiranih povratnih informacija.
- Redovno praćenje napretka radi prilagođavanja složenosti zadataka ili radnog opterećenja u skladu s individualnim potrebama i postignućima.
- Podsticanje vršnjačke podrške i inkluzivne komunikacije radi jačanja samopouzdanja učesnika

Skup ishoda učenja		Korporativno upravljanje u sektoru transporta i logistike.			
Ishodi učenja					
<p>Po završetku ovog modula, učesnici će biti u mogućnosti da:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Objasne koncept i principe korporativnog upravljanja te njihov značaj za ESG u sektoru transporta i logistike. 2. Identificiraju rizike korporativnog upravljanja i zahtjeve usklađenosti koji utiču na poslovanje u logistici i transportu. 3. Primjenjuju etičko i transparentno donošenje odluka u skladu sa zakonskim, organizacijskim i ESG standardima. 4. Pokažu razumijevanje angažmana zainteresovanih strana i interne odgovornosti u održivom upravljanju poslovanjem. 					
Dominantni nastavni sistem i opis metoda ostvarivanja ishoda učenja					
<p>Dominantni sistem izvođenja nastave kombinovat će vođeno učenje s elementima učenja zasnovanog na radu i samostalnog učenja.</p> <p>Vođeno učenje (4 sata): Predavanja, diskusije i primjeri iz prakse kojima se predstavljaju osnove korporativnog upravljanja i njegova povezanost s ESG principima i održivošću. Učesnici će analizirati stvarne ili simulirane situacije iz sektora transporta i logistike, kao što su neusklađenost s propisima, problemi transparentnosti ili etičke dileme.</p> <p>Učenje zasnovano na radu (4 sata): Posmatranje ili simulacija poslovnih praksi povezanih s korporativnim upravljanjem, npr. praćenje procedura interne revizije, učešće na sastanku o sigurnosti ili pregled dokumentacije koja se koristi za usklađenost sa zahtjevima i izvještavanje.</p> <p>Samostalno učenje (4 sata): Istraživanje stručnih članaka, kratkih video sadržaja i organizacijskih etičkih kodeksa te priprema kratkog osvrtu ili sažetka o tome kako principi korporativnog upravljanja mogu unaprijediti poslovanje u radnom okruženju ili sektoru u kojem učesnik djeluje.</p> <p>Ovakav kombinovani pristup omogućava učesnicima da povežu etičke i upravljačke principe sa vlastitim radnim okruženjem i profesionalnim odgovornostima.</p>					
Nastavne jedinice/teme		<p>Principi korporativnog upravljanja</p> <p>Usklađenost sa propisima i upravljanje rizicima</p> <p>Etičko donošenje odluka i odgovornost</p> <p>Angažman zainteresovanih strana i odgovornost rukovodstva</p>			
Nastavna jedinica	Nastavne teme	Ishodi učenja	Vođeno učenje	Učenje zasnovano na radu	Samostalno učenje

Principi korporativnog upravljanja	Definicija, svrha i stubovi korporativnog upravljanja; povezanost s ESG-om i održivošću	Objasniti koncept i principe korporativnog upravljanja te njihov značaj za ESG u transportu i logistici	Predavanje i grupna diskusija o osnovama i primjerima korporativnog upravljanja	Posmatranje sastanaka kompanije ili politika koje demonstriraju prakse korporativnog upravljanja	v
Usklađenost sa propisima i upravljanje rizicima	Regulatorni okviri, interne kontrole, etičke i zakonske obaveze	Identificirati rizike korporativnog upravljanja i zahtjeve usklađenosti koji utiču na logističke i transportne operacije	Prezentacija i analiza studija slučaja o usklađenosti i rizicima	Posmatranje procedura usklađenosti ili sigurnosnih procedura u logističkoj kompaniji	Pregled nacionalnih i EU izvora koji se odnose na upravljačke obaveze
Etičko donošenje odluka i odgovornost	Etički kodeks, transparentnost, antikorupcija, interno izvještavanje i strukture odgovornosti	Primijeniti etičko i transparentno donošenje odluka u skladu s ESG standardima	Interaktivna radionica o etičkim dilemama u logističkim operacijama	Simulacija procesa izvještavanja ili donošenja odluka	Osvrt na način na koji etičko ponašanje doprinosi reputaciji kompanije
Angažman zainteresovanih strana i odgovornost rukovodstva	Interne i eksterne zainteresovane strane, komunikacija, izvještavanje, liderstvo i integritet	Pokazati razumijevanje angažmana zainteresovanih strana i odgovornosti u upravljanju	Diskusija i mini-projekat o komunikaciji sa zainteresovanim stranama	Posmatranje ili simulacija timskih sastanaka i procesa izvještavanja	Istraživanje lokalnog ili regionalnog primjera dobre prakse saradnje sa zainteresovanim stranama

Metodologija i primjeri validacije seta ishoda učenja

Proces ocjenjivanja (evaluacije/vrednovanja)

Trener može procijeniti ostvarenje ishoda učenja kroz:

- Kratke testove znanja ili kvizove o konceptima upravljanja.
- Grupne diskusije ili radne listove za analizu etičkih situacija i situacija vezanih za usklađenost poslovanja.
- Procjenu učešća u simulacijama ili zadacima posmatranja.
- Kratke pisane osvrtne ili prezentacije u kojima učesnici sažimaju na koji način upravljanje podržava ESG ciljeve.

Kriteriji evaluacije uključuju jasno razumijevanje koncepta upravljanja, sposobnost povezivanja upravljanja sa svakodnevnim operacijama u transportu i logistici, te demonstraciju etičkog rasuđivanja i odgovornosti kroz predložene aktivnosti.

Primjer evaluacije kroz problemsku situaciju i radni zadatak

Problemska situacija

Regionalna logistička kompanija nedavno se obavezala na unapređenje svojih ESG performansi, ali je interna revizija otkrila nekoliko slabosti u sistemu upravljanja: nepotpuno izvještavanje menadžmenta, ograničenu komunikaciju sa vozačima i timovima u skladištu te nejasno definisanu odgovornost za etičko ponašanje. Zaposleni nisu sigurni kako prijaviti probleme ili predložiti poboljšanja, a pojedini menadžeri nisu upoznati sa zahtjevima usklađenosti koji proizlaze iz novih propisa o održivosti.

Radni zadatak za učesnike

1. Na osnovu opisane situacije identificirajte glavne probleme upravljanja koji utiču na poslovanje kompanije.
2. Objasnite zašto je dobro upravljanje ključno za ostvarivanje ESG ciljeva u sektoru transporta i logistike.
3. Predložite tri konkretne mjere ili prakse upravljanja koje mogu doprinijeti unapređenju transparentnosti, odgovornosti i komunikacije (npr. uvođenje etičkog kodeksa, uspostavljanje internih kanala za prijavu nepravilnosti ili organizovanje redovnih informativnih sastanaka o usklađenosti poslovanja).
4. Pripremite kratku pisanu ili usmenu prezentaciju u kojoj ćete predstaviti predložene aktivnosti i objasniti na koji način one doprinose etičnijem, efikasnijem i održivijem poslovanju.

Kriteriji evaluacije

- Razumijevanje koncepta upravljanja i njihove povezanosti sa ESG principima.
- Sposobnost identifikacije praktičnih rizika upravljanja i odgovarajućih rješenja.
- Jasnoća, izvodljivost i etička utemeljenost predloženih mjera.
- Aktivno učešće, argumentacija i kvalitet komunikacije tokom diskusije ili prezentacije.

Prilagođavanje iskustava učenja za učesnike/osobe s invaliditetom

Program osigurava jednak pristup i jednake mogućnosti za sve učesnike kroz:

1. Prilagođavanje nastavnih sadržaja i materijala

- Obezbeđivanje digitalnih materijala u pristupačnim formatima (čitljivi PDF dokumenti, audio sadržaji, video materijali sa titlovima).
- Omogućavanje pristupa sadržajima putem e-learning platformi kako bi učesnici mogli učiti vlastitim tempom.

2. Prilagođavanje učenja zasnovanog na radu (WBL)

- Dodjeljivanje zadataka iz oblasti upravljanja prilagođenih individualnim sposobnostima učesnika (npr. pregled dokumentacije, digitalno praćenje usklađenosti poslovanja).
- Omogućavanje timskog rada ili rada u paru za aktivnosti koje mogu biti fizički zahtjevnije.

3. Prilagođavanje prostora i opreme

- Obezbeđivanje pristupačnih učionica i radnih prostora (rampe, podesivi radni stolovi, asistivna tehnologija).

4. Prilagodavanje metoda ocjenjivanja

- Omogućavanje predaje zadataka u digitalnom ili pisanom obliku.
- Obezbeđivanje dodatnog vremena za izradu zadataka ili individualnih konsultacija tokom procesa ocjenjivanja.

5. Podrška i praćenje napretka

- Pružanje kontinuiranog mentorstva i mogućnosti za redovnu povratnu informaciju.
- Prilagodavanje aktivnosti učenja prema potrebi kako bi se osiguralo da svi učesnici mogu ostvariti definisane ishode učenja.

Skup ishoda učenja

ESG izvještavanje i digitalni alati

Ishodi učenja

Objasnite osnovne zahtjeve ESG izvještavanja i regulatorni okvir (CSRD, EU taksonomija, GRI) relevantan za sektor logistike i transporta.

Prikupljajte i strukturirajte ESG podatke koristeći digitalne alate i formate tabela (npr. Excel, Google Sheets). Kreirajte jednostavan ESG izvještaj ili dashboard koji uključuje okolišne, društvene i upravljačke (ESG) indikatore. Procijenite važnost transparentnog izvještavanja za reputaciju kompanije i komunikaciju sa zainteresovanim stranama (investitori, kupci, zajednica).

Dominantni nastavni sistem i opis metoda ostvarivanja ishoda učenja

Dominantni sistem nastave za ovaj skup ishoda učenja je učenje **zasnovano na radu (work-based learning)**, uz podršku vođene nastave i samostalne digitalne prakse, u ukupnom trajanju od **10 sati**.

Vođeno učenje (2 sata) realizuje se kroz kratka interaktivna predavanja i demonstracije, gdje se učesnici uvode u osnove ESG izvještavanja, relevantne standarde (npr. GRI, CSRD, EU taksonomija) i najčešće korištene digitalne alate. Koriste se realni primjeri iz sektora transporta i logistike kako bi se objasnili ESG indikatori i struktura osnovnih izvještaja. Ova sesija pruža konceptualnu i tehničku osnovu za praktičnu primjenu.

Učenje zasnovano na radu (4 sata) fokusira se na praktične zadatke koji simuliraju stvarne aktivnosti ESG izvještavanja. Učesnici prikupljaju, strukturiraju i analiziraju primjerene skupove ESG podataka relevantne za logistiku i transport (npr. potrošnja goriva, stopa nesreća, rodna ravnoteža u timovima). Koristeći alate kao što su Excel, Google Sheets ili osnovni BI dashboardi, uče unositi, transformisati i vizualizirati podatke. Praktične vježbe uključuju kreiranje jednostavnih tabela i grafikona, primjenu formula te pripremu dijelova ESG izvještaja u formi nacrt, uz podršku mentora ili instruktora.

Samostalno učenje (4 sata) podstiče učesnike da nastave učenje kroz digitalnu praksu i samostalne zadatke, kao što su:

- pregled primjera objavljenih ESG izvještaja u sektoru logistike
- vježbanje čišćenja i transformacije podataka pomoću predložaka
- izrada kratkog individualnog zadatka: priprema osnovnog ESG sažetka (npr. u tabelarnom ili infografskom obliku)

Nastavne jedinice/teme	Uvod u ESG izvještavanje Regulatorni okviri i standardi za ESG izvještavanje Prikupljanje i obrada ESG podataka Digitalni alati i prezentacija izvještaja				
Nastavna jedinica	Nastavne teme	Ishodi učenja	Vođeno učenje	Učenje zasnovano na radu	Samostalno učenje
Uvod u ESG izvještavanje	Svrha i značaj ESG izvještaja Razlika između finansijskog i nefinansijskog izvještavanja Primjeri ESG izvještaja u sektoru logistike i transporta	Objasniti osnovne zahtjeve ESG izvještavanja i regulatorni okvir (CSRD, EU taksonomija, GRI) relevantan za sektor logistike i transporta.	Predavanja i diskusija o svrsi ESG izvještavanja i povezanosti sa održivim poslovanjem	Posmatranje primjera ESG izvještaja kompanija iz sektora transporta i logistike	Samostalno istraživanje primjera ESG izvještaja dostupnih online (npr. DHL, Maersk).
Regulatorni okviri i standardi za ESG izvještavanje	CSRD (Direktiva o korporativnom izvještavanju o održivosti) EU taksonomija i GRI standardi Obavezni i dobrovoljni indikatori (KPI)	Prikupljanje i strukturiranje ESG podataka korištenjem digitalnih alata i tabela (Excel, Google Sheets).	Prezentacija EU i GRI standarda, analiza obaveznih elemenata izvještavanja.	Analiza stvarnih indikatora (npr. emisije CO ₂ , broj povreda, transparentnost upravljanja)	Samostalno istraživanje GRI indikatora za vlastitu oblast interesa.

Prikupljanje i obrada ESG podataka	Izvori podataka (operativni, okolišni, društveni) Digitalni alati za evidenciju i analizu (Excel, Google Sheets) Osiguravanje tačnosti i sljedivosti podataka	Kreiranje jednostavnog ESG izvještaja ili dashboarda koji uključuje okolišne, društvene i upravljačke indikatore	Demonstracija unosa i obrade podataka u Excel-u ili Google Sheets-u	Vježba: prikupljanje i unos ESG podataka u predloženu tabelu	Samostalni rad na analizi i filtriranju ESG podataka na osnovu datog primjera
Digitalni alati i prezentacija izvještaja	Kreiranje jednostavnog ESG dashboarda Vizualizacija ESG podataka Komunikacija sa zainteresovanim stranama (stakeholderi)	Procjena važnosti transparentnog izvještavanja za reputaciju kompanije i komunikaciju sa zainteresovanim stranama (investitori, kupci, zajednica)	Interaktivna radionica – izrada tabelarnog ili grafičkog prikaza ESG podataka	Izrada mini-dashboarda u digitalnim alatima (Excel, Power BI, Google Sheets)	Samostalna refleksija o važnosti transparentnosti i komunikacije ESG podataka

Metodologija i primjeri validacije seta ishoda učenja

Proces ocjenjivanja (evaluacije/vrednovanja)

Ocjenjivanje ishoda učenja može se provoditi kroz kombinaciju pismenih testova, praktičnih zadataka, problemskih situacija i izrade kratkih ESG izvještaja ili digitalnih prikaza podataka.

Trener bira najprikladniji oblik ocjenjivanja, uključujući analizu podataka, izradu tabela, vizualizaciju, usmenu prezentaciju ili rješavanje problemske situacije vezane za ESG izvještavanje.

Poseban naglasak stavlja se na sposobnost učesnika da:

- prikupljaju, obrađuju i strukturiraju ESG podatke,
- ispravno primjenjuju digitalne alate (Excel, Sheets, osnovne nadzorne ploče/dashboards),
- interpretiraju ESG indikatore u kontekstu logistike i transporta,
- jasno i transparentno komuniciraju rezultate izvještavanja.

Digitalni materijali, šabloni za tabele i primjer izvještaja dostupni su učesnicima, a po potrebi mogu zatražiti dodatnu podršku i konsultacije sa trenerom.

Primjer ocjenjivanja kroz problemsku situaciju i radni zadatak

Problemska situacija:

Logističko preduzeće mora pripremiti kratki ESG izvještaj za godišnji izvještaj. Podaci su djelimično prikupljeni, ali nisu strukturirani, neki indikatori nedostaju, a menadžment traži jasno i vizuelno razumljivo predstavljanje ključnih okolišnih, društvenih i upravljačkih (ESG) pokazatelja.

Zadatak učesnika:

1. Prikupiti i organizovati ESG podatke iz date tabele (npr. emisije CO₂, broj povreda, procenat recikliranog otpada, udio žena u menadžmentu).
2. Unijeti i obraditi podatke u digitalnom alatu (Excel ili Google Sheets) koristeći osnovne funkcije (sortiranje, filtriranje, izračunavanje indikatora).
3. Izraditi jednostavnu ESG tabelu i grafički prikaz, npr. stubičasti grafikon, linijski grafikon ili KPI kartice.
4. Napisati kratko objašnjenje (5–7 rečenica) u kojem se interpretiraju rezultati ESG indikatora i navode najkritičnija područja poslovanja.
5. Dostaviti digitalni dokument ili dashboard nastavniku putem dogovorenog alata (e-mail, LMS platforma).
6. Po potrebi, polaznik može konzultirati nastavnika tokom rada radi tehničke pomoći ili pojašnjenja ESG indikatora.

Evaluacija se zasniva na tačnosti obrade podataka, jasnoći prezentacije, primjeni digitalnih alata i razumijevanju ESG indikatora.

Prilagođavanje iskustava učenja za učesnike/osobe s invaliditetom

Za učenike sa teškoćama u učenju ili invaliditetom, sadržaj modula može se prilagoditi korištenjem digitalnih materijala u više formata (veći font, visoki kontrast, audio materijali) te omogućavanjem rada u prilagođenom tempu uz dodatno vrijeme za obradu podataka i izradu tabela.

Učenicima sa oštećenjem vida mogu se obezbijediti čitači ekrana i verbalni opisi grafikona, dok se osobama sa motoričkim poteškoćama omogućava korištenje asistivnih tastatura ili glasovnog unosa. Za učenike sa poteškoćama u pažnji i koncentraciji, učenje se može organizovati kroz kraće, strukturirane korake sa jasnim vizuelnim uputstvima za rad u digitalnim alatima.

Po potrebi, ocjenjivanje se može provoditi usmeno ili kroz jednostavnije vizuelne prikaze umjesto složenih dashboarda, uz zadržavanje istih ishoda učenja. U svim slučajevima naglasak je na dostupnosti digitalnih alata, fleksibilnosti zadataka i individualnoj podršci tokom izrade ESG izvještaja.

Modul 3. PRIMJENA ESG-A U LOKALNOM KONTEKSTU

Modul 3. PRIMJENA ESG-A U LOKALNOM KONTEKSTU

NAZIV MODULA	PRIMJENA ESG-A U LOKALNOM KONTEKSTU
Obim modula	30 sati
Cilj (opis) modula	<p>Cilj ovog modula je omogućiti učesnicima da razumiju i primjenjuju ESG principe u skladu s nacionalnim pravnim okvirima i lokalnim prioritetima održivosti u različitim regulatornim okruženjima. Modul je osmišljen u okviru transnacionalnog projektnog konteksta koji uključuje države članice EU (Slovenija i Hrvatska), gdje se primjenjuju relevantne EU direktive vezane za ESG, kao i države koje nisu članice EU (Bosna i Hercegovina, Kosovo i Crna Gora), gdje se ESG principi primjenjuju kroz nacionalno zakonodavstvo, strategije ili sektorske propise.</p> <p>Učesnici će razviti sposobnost da identifikuju i interpretiraju relevantne pravne norme, politike i standarde koji se primjenjuju u njihovoj zemlji te da ESG zahtjeve pretvore u praktične aktivnosti prilagođene lokalnim uslovima. Modul stavlja poseban naglasak na prepoznavanje regulatornih razlika, usklađivanje poslovnih praksi s nacionalnim ciljevima održivosti i osiguravanje usklađenosti bez obzira na nivo formalne EU integracije.</p> <p>Kroz praktične primjere, studije slučaja i primijenjene zadatke, učesnici će naučiti kako implementirati principe održivosti u lokalnim operacijama transporta i logistike, uzimajući u obzir okolišne, društvene i upravljačke prioritete, lokalne rizike i očekivanja zainteresovanih strana. Modul jača kapacitete učesnika da djeluju odgovorno u svom lokalnom kontekstu, uz usklađivanje s širim ESG principima i međunarodnim najboljim praksama.</p>
Ključni pojmovi	<i>ESG principi, nacionalni pravni okviri i propisi, EU ESG direktive i regulative, nacionalni zakoni i politike održivosti, regulatorna usklađenost, pravna harmonizacija i usklađivanje, lokalno upravljanje i institucionalni okviri, angažman zainteresovanih strana, lokalne strategije održivosti, implementacija principa održivosti, procjena rizika u lokalnom kontekstu.</i>
Oblici učenja zasnovanog na radu	<p>Učenje zasnovano na radu u modulu Primjena ESG-a u lokalnom kontekstu može se provoditi kroz analizu stvarnih poslovnih praksi u preduzećima iz sektora transporta i logistike, s fokusom na primjenu ESG principa u skladu s nacionalnim pravnim okvirima i lokalnim zahtjevima održivosti. Učesnici učestvuju u radionicama, studijama slučaja i praktičnim zadacima koji podržavaju identifikaciju primjenjivih pravnih normi i mjera održivosti relevantnih za njihovu državu ili regiju.</p> <p>Kroz terenski rad, stručne posjete ili simulacije stvarnih poslovnih situacija, učesnici se upoznaju s primjerima dobre prakse prilagođenim različitim regulatornim okruženjima, uključujući i EU i ne-EU kontekste</p>

	<p>Aktivnosti se provode uz mentorsku podršku praktičara, čime se učesnicima omogućava poredenje regulatornih pristupa i prevođenje ESG principa u rješenja primjenjiva na lokalnom nivou. Ovaj pristup podržava integraciju teorijskih znanja sa stvarnim radnim uslovima i jača sposobnost učesnika da odgovorno i efikasno primjenjuju ESG principe u svom lokalnom kontekstu.</p>
<p>Literatura i specifična nastavna sredstva potrebna za realizaciju modula</p>	<p>Bosna i Hercegovina:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Building a Sustainable Future: A Business Handbook for ESG Standards✓ European Commission, Bosnia and Herzegovina 2024 Report✓ U.S. Department of State, 2024 Investment Climate Statements: Bosnia and Herzegovina✓ Delova-Jolevska, E., Ilievski, A., Jolevski, L., Csiszárík-Kocsir, Á., & Varga, J. (2024). The Impact of ESG Risks on the Economic Growth in the Western Balkan Countries. Sustainability, 16(19), 8487.✓ UNDP, Izgradnja održive budućnosti: Poslovni priručnik za ESG standarde✓ Zakon o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine✓ Zakon o zaštiti osoba koje prijavljuju korupciju u institucijama BiH✓ Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti✓ Zakon o zaštiti okoliša✓ Kodeksi korporativnog upravljanja (npr. Kodeks korporativnog upravljanja za društva uvrštena na Sarajevsku berzu – SASE)✓ Pravilnik o registrima postrojenja i zagađivanjima (Službene novine Federacije BiH, br. 82/07) <p>Hrvatska:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ ESG vodič – Hrvatska gospodarska komora (HGK)✓ ESG i obaveze i mogućnosti u izvještavanju o održivosti – Ministarstvo okoliša / Ministarstvo finansija✓ ESG zahtjevi – izazovi i mogućnosti za hrvatsku privredu, monografija, Sveučilište u Rijeci✓ Smjernice za pripremu i objavu ESG relevantnih informacija od strane izdavalatelja – HANFA✓ Zakon o provedbi Uredbe (EU) 2019/2088 o objavama vezanim za održivost u sektoru finansijskih usluga i Uredbe (EU) 2020/852 o uspostavi okvira za održive investicije✓ Zakon o računovodstvu✓ Zakon o reviziji <p>Kosovo:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ ESG na albanskom jeziku – KAA✓ Kosovo Multimodal Transport Strategy 2030✓ Nacionalna strategija razvoja i plan 2030✓ Tempulli College prezentacije o cirkularnoj ekonomiji, ESG-u i održivosti te EU regulativama u lokalnom kontekstu (2025)✓ Menaxhimi i logjistikës – udžbenik/dispensa, prof. dr. Ilir Doçi, Priština, 2018✓ Logjistika teknike – prof. dr. Ilir Doçi, Priština, 2017

**Literatura i specifična
nastavna sredstva potrebna
za realizaciju modula****Slovenija:**

- ✓ Bohinc, R. (2016). Družbena odgovornost. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede
- ✓ Bratina, B., Jovanovič, D. (ur.) et al. (2018). Pravo družb in gospodarsko pogodbeno pravo. Maribor: De Vesta
- ✓ Jovanovič, D. (2020). Gospodarsko statusno pravo in prevzemno pravo. Maribor: Založba WD
- ✓ Jovanovič, D., Bratina, B. (2019). Novosti in povezanost institutov z noveliranim Zakonom o revidiranju in Zakonom o gospodarskih družbah. Podjetje in delo, št. 6–7
- ✓ Kunšek, M. (2021). Trajnostno poročanje – kmalu obvezni element letnega poročanja. FinD-INFO
- ✓ Čertanec, A. (2015). Zagotavljanje spoštovanja človekovih pravic pri delovanju gospodarskih subjektov s sklenitvijo pogodbe. Podjetje in delo, št. 1
- ✓ Unukić, I. (2025). Bridging Traditional and Digital Industrial Symbiosis: Comparative Insights From Croatia and Slovenia in the ESG and Digital Transformation Era
- ✓ Obrecht, M. et al. (2024). Oskrbovalne verige znanja: Smernice za zeleni in digitalni prehod. Univerza v Mariboru

Crna Gora:

- ✓ ESG standardi u Crnoj Gori – integracija ciljeva održivog razvoja (Centralna banka Crne Gore)
- ✓ Istraživanja Centralne banke Crne Gore o praksama kreditnih institucija vezanim za klimatske i okolišne rizike i ESG faktore
- ✓ CBCG mapa integracije ESG kriterija u finansijski sektor Crne Gore
- ✓ OECD (2024), Western Balkans Competitiveness Outlook 2024: Montenegro, OECD Publishing, Pariz

Skup ishoda učenja	Primjena pravnih normi u nacionalnom kontekstu
Ishodi učenja	
<ol style="list-style-type: none">1. Objasniti nacionalni pravni okvir relevantan za primjenu ESG principa u sektoru transporta i logistike, uključujući ekološke, društvene i upravljačke propise.2. Identifikovati primjenjive nacionalne zakone, politike i regulatorne zahtjeve koji utiču na ESG aktivnosti u transportnim i logističkim operacijama.3. Primijeniti nacionalne pravne norme na stvarne ili simulirane poslovne situacije, osiguravajući usklađenost s ESG obavezama u svakodnevnim operativnim procesima.4. Procijeniti uticaj nacionalnih pravnih zahtjeva na održive poslovne prakse i organizacijsku odgovornost u lokalnom kontekstu.	
Dominantni nastavni sistem i opis metoda ostvarivanja ishoda učenja	
<p>Dominantni sistem podučavanja za ovaj skup ishoda učenja je učenje zasnovano na radu, uz podršku vođenog učenja i aktivnosti samostalnog učenja. Ovaj pristup omogućava učesnicima da primijene nacionalne pravne norme vezane za ESG direktno u stvarnim ili simuliranim operacijama transporta i logistike, uz uvažavanje razlika između regulatornih okvira EU i zemalja koje nisu članice EU.</p> <p>Vođeno učenje (2 sata) provodi se kroz ciljane predavanja i interaktivne diskusije koje uvode nacionalni pravni okvir relevantan za ESG, uključujući propise o zaštiti okoliša, radno i socijalno zakonodavstvo, zahtjeve zaštite na radu te upravljačke obaveze. Posebna pažnja posvećuje se poređenju zakonodavstva usklađenog s EU i nacionalnih zakona te sektorskih propisa u zemljama koje nisu članice EU.</p> <p>Učenje zasnovano na radu (10 sati) realizuje se kroz praktične aktivnosti u preduzećima ili simuliranim radnim okruženjima, gdje učesnici analiziraju stvarne operativne procese, identifikuju primjenjive pravne zahtjeve i procjenjuju usklađenost s nacionalnim ESG normama. Pod mentorskim nadzorom, učesnici pregledaju interne procedure, posmatraju prakse usklađenosti i predlažu poboljšanja u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i ESG principima.</p> <p>Samostalno učenje (4 sata) uključuje istraživanje nacionalnih zakona, strategija i smjernica relevantnih za ESG u zemlji učesnika, kao i pripremu kratkih sažetaka ili refleksija o tome kako pravni zahtjevi utiču na održive prakse u transportu i logistici. Kroz ovaj kombinovani pristup, učesnici razvijaju sposobnost da interpretiraju, primjenjuju i poštuju nacionalne pravne norme u svom lokalnom ESG kontekstu</p>	
Nastavne jedinice/teme	Uticaji transporta i logistike na okoliš Energetska efikasnost i niskouglični transport Održiva logistika i zelene (eko) snabdijevne lance Sistemi upravljanja okolišem (EMS) Prevenција zagađenja i efikasno korištenje resursa Klimatski rizici i usklađenost sa propisima o zaštiti okoliša

Nastavna jedinica	Nastavne teme	Ishodi učenja	Vođeno učenje	Učenje zasnovano na radu	Samostalno učenje
Nacionalni ESG pravni okviri	Pregled nacionalnog zakonodavstva iz oblasti okoliša, društva i upravljanja; regulatorni pristupi EU i ne-EU; uloga nacionalnih institucija	Objasniti nacionalni pravni okvir relevantan za primjenu ESG-a u sektoru transporta i logistike	Uvodno predavanje i diskusija o nacionalnim ESG zakonima i regulatornim strukturama	Posmatranje kako su nacionalni propisi reflektovani u politikama i procedurama preduzeća	Istraživanje nacionalnih ESG zakona i priprema kratkog pisanog sažetka
Okolišni pravni zahtjevi u transportu i logistici	Zakoni o zaštiti okoliša (emisije, otpad, energija); transportne specifične obaveze; monitoring i provođenje propisa	Identifikovati primjenjive nacionalne zakone i regulatorne zahtjeve koji utiču na okolišne aspekte operacija transporta i logistike	Vođeno objašnjenje ključnih okolišnih pravnih obaveza uz primjere	Analiza operativnih procesa (transport, skladište) radi identifikacije zahtjeva za usklađenost sa zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none">• Pregled nacionalnih okolišnih propisa relevantnih za radno mjesto ili zemlju učesnika
Društveno i radno zakonodavstvo	Radno pravo, prava radnika, zahtjevi zaštite na radu (OHS), jednakost i socijalna zaštita	Identifikovati primjenjive nacionalne zakone koji utiču na društvenu odgovornost i uslove rada u transportu i logistici	Predavanje o radnom pravu i OHS regulativima te odgovornostima poslodavaca i zaposlenih	Posmatranje ili simulacija radnih praksi vezanih za sigurnost, uslove rada i prava zaposlenih	Samostalno proučavanje nacionalnih propisa iz oblasti rada ili zaštite na radu i kratka refleksija
Upravljanje, usklađenost i pravna odgovornost	Obaveze transparentnosti, interni kontrolni sistemi, dokumentacija, pravni rizici	Primjena nacionalnih pravnih normi na stvarne ili simulirane poslovne situacije uz osiguranje ESG usklađenosti	Diskusija o obavezama upravljanja i pravnim posljedicama neusklađenosti	Pregled internih procedura, dokumentacije o usklađenosti ili simuliranih revizijskih scenarija	Izrada kratke kontrolne liste usklađenosti na osnovu nacionalnih pravnih zahtjeva

Praktična primjena nacionalnih pravnih normi	Analiza slučaja; povezivanje pravnih normi sa ESG principima; mjere za unapređenje usklađenosti.	Procijeniti uticaj nacionalnih zakonskih zahtjeva na održive poslovne prakse u lokalnom kontekstu.	Vođena studijska diskusija koja povezuje pravne norme sa ESG principima	Identifikacija nedostataka i predlaganje mjera za unapređenje u stvarnim ili simuliranim operacijama	Izrada kratke pisane refleksije ili prijedloga za unapređenje pravne usklađenosti i održivosti
---	--	--	---	--	--

Metodologija i primjeri validacije seta ishoda učenja

Proces ocjenjivanja (evaluacije/vrednovanja)

Validacija ishoda učenja može se provoditi kroz kombinaciju pismenih i usmenih provjera znanja, praktičnih zadataka, problemskih situacija te posmatranja rada učesnika tokom aktivnosti učenja zasnovanog na radu. Trener bira odgovarajuće metode ocjenjivanja u zavisnosti od ishoda učenja, uključujući kratke testove znanja, analizu studija slučaja, izvršavanje zadataka vezanih za usklađenost sa propisima i strukturirane diskusije.

Poseban naglasak stavlja se na sposobnost učesnika da identifikuju relevantne nacionalne pravne norme, interpretiraju regulatorne zahtjeve i pravilno ih primjenjuju u stvarnim ili simuliranim operacijama transporta i logistike. Evaluacija također uzima u obzir aktivno učešće u učenju zasnovanom na radu, tačnost u identifikaciji zahtjeva za usklađenost te izvodljivost predloženih rješenja usklađenih s nacionalnim zakonodavstvom i ESG principima.

Učesnicima su tokom trajanja modula dostupni nastavni materijali i pravne reference, a po potrebi mogu zatražiti dodatne smjernice ili konsultacije s trenerom radi pojašnjenja.

Primjer validacije kroz problemsku situaciju i radni zadatak

Problemska situacija:

Preduzeće iz sektora transporta i logistike posluje u nacionalnom okruženju u kojem su ESG obaveze definisane kroz nacionalno zakonodavstvo iz oblasti zaštite okoliša i radnih odnosa. Internom provjerom utvrđene su nejasnoće u vezi s usklađenošću sa pravilima upravljanja otpadom, zahtjevima zaštite zdravlja i sigurnosti na radu te odgovornostima zaposlenih. Menadžment zahtijeva analizu primjenjivih zakonskih obaveza i preporuke za unapređenje usklađenosti.

Radni zadatak za učesnike:

- Identifikovati ključne nacionalne pravne norme primjenjive na opisanu poslovnu situaciju (okolišne, društvene i upravljačke).
- Objasniti na koji način ovi zakonski zahtjevi utiču na svakodnevne operacije transporta i logistike.
- Procijeniti da li su opisane prakse usklađene s nacionalnim propisima i ESG obavezama.
- Predložiti najmanje tri konkretne mjere za unapređenje pravne usklađenosti i podršku održivim poslovnim praksama.
- Predstaviti analizu kroz kratki pisani izvještaj ili usmenu prezentaciju treneru ili grupi.

Po potrebi, učesnici mogu konsultovati trenera tokom izrade zadatka radi dodatnih pojašnjenja. Validacija se zasniva na tačnosti pravne interpretacije, relevantnosti i praktičnoj primjenjivosti predloženih mjera te sposobnosti jasnog objašnjavanja povezanosti između nacionalnih pravnih normi i ESG principa.

Prilagodavanje iskustava učenja za učesnike/osobe s invaliditetom

Iskustva učenja u okviru ovog skupa ishoda učenja prilagođavaju se kako bi se osigurao jednak pristup obrazovanju i ostvarivanje ishoda učenja za učesnike/osobe sa invaliditetom. Nastavni materijali mogu biti dostupni u pristupačnim digitalnim formatima (npr. PDF dokumenti prilagođeni za čitanje, materijali s većim fontom, verzije s visokim kontrastom ili audio materijali), što omogućava polaznicima da uče vlastitim tempom. Zadaci u okviru učenja zasnovanog na radu mogu se prilagoditi individualnim funkcionalnim sposobnostima učesnika, s fokusom na analitičke, digitalne ili aktivnosti zasnovane na posmatranju, umjesto na fizički zahtjevne zadatke. Metode ocjenjivanja mogu se prilagoditi omogućavanjem usmenih prezentacija, digitalne predaje zadataka ili dodatnog vremena za njihovo izvršavanje. Kontinuirana podrška i individualne konsultacije s trenerom ili mentorom mogu se obezbijediti kako bi svi učesnici mogli uspješno primjenjivati nacionalne pravne norme u kontekstu ESG-a.

Skup ishoda učenja

Primjena principa održivosti u lokalnom kontekstu

Ishodi učenja

- Objasniti osnovne principe održivosti relevantne za transport i logistiku te njihov značaj za lokalne zajednice i poslovne operacije.
- Identifikovati jednostavne mjere održivosti koje se mogu primijeniti u lokalnim transportnim i logističkim aktivnostima (npr. efikasno korištenje resursa, smanjenje otpada, sigurnost i uticaj na lokalnu zajednicu).
- Primijeniti odabrane principe održivosti u stvarnom ili simuliranom lokalnom radnom okruženju, slijedeći date smjernice i postojeće procedure.
- Analizirati efekte primijenjenih mjera održivosti na poslovne operacije, zaposlene i lokalni okoliš.

Dominantni nastavni sistem i opis metoda ostvarivanja ishoda učenja

Dominantni sistem podučavanja za ovaj skup ishoda učenja je učenje zasnovano na radu, uz podršku vođenog učenja i aktivnosti samostalnog učenja. Ovaj pristup omogućava učesnicima da primjenjuju osnovne principe održivosti direktno u lokalnim transportnim i logističkim operacijama, uzimajući u obzir lokalne uslove, raspoložive resurse i potrebe zajednice.

Vođeno učenje (2 sata) provodi se kroz kratka predavanja i interaktivne diskusije kojima se predstavljaju osnovni principi održivosti i njihov značaj za lokalne transportne i logističke aktivnosti. Trener daje jasne primjere jednostavnih i praktičnih mjera održivosti koje se mogu primijeniti na lokalnom nivou.

Učenje zasnovano na radu (8 sati) usmjereno je na praktičnu primjenu u stvarnim ili simuliranim radnim okruženjima. Učesnici posmatraju lokalne operativne procese, identifikuju mogućnosti za osnovna poboljšanja održivosti (npr. smanjenje otpada, unapređenje sigurnosti, efikasnije korištenje resursa) te primjenjuju odabrane mjere uz mentorski nadzor. Naglasak je na realnim aktivnostima manjeg obima koje se mogu ostvariti u okviru svakodnevnih radnih zadataka.

Samostalno učenje (4 sata) uključuje promišljanje o primijenjenim mjerama održivosti, pregled jednostavnih primjera dobre lokalne prakse te pripremu kratkih sažetaka ili refleksija o uticaju ovih aktivnosti na poslovne operacije, zaposlene i lokalni okoliš. Kroz ovakav kombinovani pristup učesnici postepeno razvijaju praktične kompetencije i samopouzdanje za primjenu principa održivosti u svom lokalnom okruženju.

Nastavne jedinice/teme	Osnovni principi održivosti u lokalnom kontekstu Prepoznavanje lokalnih prilika za unapređenje održivosti Primjena mjera održivosti u praksi Promišljanje i lokalni uticaj aktivnosti održivosti				
Nastavna jedinica	Nastavne teme	Ishodi učenja	Vođeno učenje	Učenje zasnovano na radu	Samostalno učenje
Osnovni principi održivosti u lokalnom kontekstu	Osnovni principi održivosti; značaj za lokalni transport i logistiku; povezanost sa ESG-om	Objasniti osnovne principe održivosti relevantne za transport i logistiku te njihov značaj za lokalni kontekst.	Kratko predavanje i vođena diskusija o osnovnim principima održivosti uz jednostavne lokalne primjere.	Posmatranje svakodnevnih radnih procesa radi identifikacije mjesta gdje se principi održivosti već primjenjuju.	Pregled kratkih materijala ili primjera lokalnih praksi održivosti i izrada kratkog sažetka.
Prepoznavanje lokalnih prilika za unapređenje održivosti	Efikasno korištenje resursa, smanjenje otpada, sigurnost, društveni uticaj na lokalnom nivou	Identifikovati jednostavne mjere održivosti koje se mogu primijeniti u lokalnim transportnim i logističkim aktivnostima.	Objašnjenje jednostavnih mjera održivosti koje zahtijevaju mali nivo ulaganja, uz podršku trenera.	Identifikacija prilika za unapređenje održivosti u stvarnim ili simuliranim radnim okruženjima (npr. upravljanje otpadom, korištenje energije, sigurnosne prakse).	Pripremiti kratku listu potencijalnih poboljšanja održivosti za lokalno radno mjesto.
Primjena mjera održivosti u praksi	Primjena osnovnih aktivnosti održivosti; postupanje u skladu s postojećim procedurama	Primijeniti odabrane principe održivosti u stvarnom ili simuliranom lokalnom radnom okruženju.	Kratke upute o tome kako sigurno i realno primijeniti odabrane mjere.	Praktična primjena odabranih mjera održivosti uz mentorski nadzor.	Osvrt na primijenjene aktivnosti i bilježenje uočenih efekata na operacije ili radne rutine.

Refleksija i lokalni uticaj aktivnosti održivosti	Efekti na poslovne operacije, zaposlene i lokalni okoliš	Analizirati efekte primijenjenih mjera održivosti na poslovne operacije i lokalni okoliš.	Vođena diskusija sa sažimanjem uočenih uticaja i naučenih lekcija.	Posmatranje i diskusija o ishodima tokom radno zasnovanih aktivnosti	Napisati kratku refleksiju o prednostima i ograničenjima primijenjenih mjera održivosti
--	--	---	--	--	---

Metodologija i primjeri validacije seta ishoda učenja

Proces ocjenjivanja (evaluacije/vrednovanja)

Validacija ishoda učenja može se provoditi kroz posmatranje učinka učesnika tokom aktivnosti učenja zasnovanog na radu, kratke pismene ili usmene refleksije, ili praktične zadatke vezane za lokalne prakse održivosti. Trener bira odgovarajuće metode procjene u zavisnosti od aktivnosti, s naglaskom na praktičnu primjenu, a ne na teorijsko znanje.

Posebna pažnja posvećuje se sposobnosti učesnika da prepoznaju jednostavne mjere održivosti, da ih pravilno primijene u stvarnim ili simuliranim radnim situacijama i da reflektuju o njihovim efektima na svakodnevne operacije i lokalnu sredinu. Aktivno učešće u učenju zasnovanom na radu, spremnost na praćenje uputa i osnovno razumijevanje principa održivosti predstavljaju ključne kriterije evaluacije.

Materijali za učenje i primjeri dobre lokalne prakse dostupni su tokom cijelog modula, a učesnici mogu zatražiti dodatnu podršku ili pojašnjenje od trenera ili mentora.

Primjer validacije kroz problemsku situaciju i radni zadatak

Problemska situacija

Lokalno preduzeće u oblasti transporta ili logistike želi unaprijediti svoje prakse održivosti, ali ima ograničene resurse i ne postoji formalna strategija održivosti. Menadžment traži od zaposlenih da identifikuju jednostavne, realne mjere koje se mogu odmah primijeniti na lokalnom nivou.

Radni zadatak za učesnike:

1. Identifikovati najmanje dvije jednostavne mjere održivosti pogodne za lokalni radni kontekst (npr. smanjenje otpada, sigurnije radne prakse, efikasno korištenje resursa).
2. Primijeniti jednu odabranu mjeru u stvarnom ili simuliranom radnom okruženju, uz poštivanje postojećih procedura i sigurnosnih pravila.
3. Posmatrati i opisati efekte primijenjene mjere na svakodnevne operacije, zaposlenike ili lokalnu sredinu.
4. Pripremiti kratku pismenu bilješku ili usmeno obrazloženje koje sažima poduzetu aktivnost i uočeni uticaj.

Po potrebi, učesnici se mogu konsultovati s trenerom ili mentorom tokom zadatka. Validacija se zasniva na relevantnosti odabranih mjera, pravilnoj primjeni i sposobnosti refleksije o praktičnim ishodima, a ne na složenoj teorijskoj analizi.

Kriteriji i opis:

Relevantnost: Odabrana mjera je primjerena radnom mjestu i usklađena s ESG principima

Implementacija: Učesnik je ispravno primijenio mjeru u skladu sa sigurnosnim i operativnim smjernicama

Posmatranje i analiza: Efekti su tačno uočeni i opisani, uz pokazanu svijest o uticaju

Refleksija i izvještavanje: Sažetak je jasan, strukturiran i uključuje lične ili operativne uvide.

Praktičnost: Aktivnost pokazuje izvodljivost i potencijal za širu primjenu.

Na osnovu nivoa postignuća u okviru ovih kriterija, trener će svakom učesniku pružiti individualnu povratnu informaciju, ističući snage, identificirajući oblasti za poboljšanje i nudeći prijedloge za dalji razvoj ESG kompetencija.

Prilagođavanje iskustava učenja za učesnike/osobe s invaliditetom

Iskustva učenja unutar ovog seta ishoda učenja prilagođavaju se kako bi se osigurao jednak pristup i uspješno učešće učesnika/osoba s invaliditetom. Nastavni sadržaj može se osigurati u pristupačnim digitalnim formatima i prezentirati kroz jasna, jednostavna uputstva prilagođena različitim potrebama učenja. Zadaci učenja zasnovanog na radu mogu se prilagoditi individualnim sposobnostima, s fokusom na posmatranje, osnovnu primjenu ili digitalnu dokumentaciju, umjesto fizički zahtjevnih aktivnosti. Metode procjene mogu se prilagoditi omogućavanjem usmenog objašnjenja, pojednostavljenih pisanih refleksija ili produženog vremena za izvršavanje zadataka.

Kontinuirana podrška trenera ili mentora treba biti obezbijedena kako bi se svim učesnicima omogućilo da primijene osnovne principe održivosti u lokalnom kontekstu.

SEE-GL
SKILLS AND EMPLOYMENT
ENHANCEMENT IN GREEN LOGISTICS

ESG SPECIALIST

in transport logistics

POU AMC - Nova Gradiska, Croatia

*Note:

Words and concepts that have a gendered meaning used in this document (including the names of qualifications, titles and occupations) refer equally to both genders (masculine and feminine) and to both numbers (singular and plural), regardless of whether they are used in the masculine or feminine gender, or in the singular or plural.

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.